

Gmina Tyczyn

Nr 7 (601)

28.07 – 24.08.2019 r.

Cena 1,50 zł

GŁOS TYCZYNA

PISMO SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Borek Stary

Hermanowa

Kielnarowa

Tyczyn

Występ Zespołu Śpiewaczego Młodzi Lubatowianie
podczas 24. Wojewódzkiego Przeglądu Wiejskich
Zespołów Śpiewaczych w Tyczynie

Fot. MGOK w Tyczynie

W numerze:

- Informacje z Urzędu Miejskiego w Tyczynie
- Relacja z 24. Wojewódzkiego Przeglądu Wiejskich Zespołów Śpiewaczych
- 5 lat Młodzieżowego Centrum Współpracy w Tyczynie
- O zajęciach wakacyjnych
- Informacje ze szkół i instytucji
- O Sportowym Dniu z LKS Herman

24. Wojewódzki Przegląd Wiejskich Zespołów Śpiewaczych

Fot. MGOK w Tyczynie

Zespół Śpiewaczy Hermanowianki podczas występu

Wyróżnienie dla Zespołu Śpiewaczego Borkowianie ...

I miejsce dla Zespołu Śpiewaczego Tyczyniacy
(w kat. zespoły z akompaniamentem)

... oraz dla zespołu Kamratki z Krosna

Stoisko z jadłem regionalnym Koła Gospodyń Wiejskich z Futornie

Laureaci przeglądu wraz z organizatorami imprezy

APEL DO MIESZKAŃCÓW

Szanowni mieszkańcy Gminy Tyczyn

Zwracam się do Was z prośbą o **oszczędne gospodarowanie wodą** z sieci wodociągowej. Proszę o wykorzystywanie wody pitnej z sieci wyłącznie do celów spożywczo-sanitarnych i powstrzymanie się od podlewania nią ogródków, trawników, mycia samochodów, napełniania basenów ogrodowych itp.

W naszym obszarze mamy deficyt wody, a jej duże zużycie powoduje nadmierną eksploatację urządzeń w stacjach wodociągowych, zmniejszenie ciśnienia, a w wyższym terenie nawet jej brak. Występuje to szczególnie w czasie upałów, co świadczy o zużyciu

wody z wodociągu do celów innych niż spożywczo-sanitarne. Podjęte działania budowy całkowym nowym ujęciem w Borku Starym dadzą potrzebny efekt dopiero za 2-3 lata.

Pamiętajmy także, że oszczędzanie wody jest niezbędne w celu zapewnienia odpowiedniego ciśnienia w hydrantach na potrzeby ochrony przeciwpożarowej.

Janusz Skotnicki
Burmistrz Tyczyna

RADA MIEJSKA UCHWALIŁA

28.06 br. odbyła się XI sesja VIII kadencji Rady Miejskiej w Tyczynie.

Radni podjęli
uchwały w sprawach:

- **Wotum zaufania dla Burmistrza Tyczyna.** Po przeprowadzeniu debaty nad Raportem o Stanie Gminy Tyczyn za rok 2018 Rada Miejska udzieliła wotum zaufania Burmistrzowi za 2018 rok.

- **Rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Gminy Tyczyn za 2018 r.** Po rozpatrzeniu przedłożonego przez Burmistrza Tyczyna sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Gminy Tyczyn za 2018 r., RM w Tyczynie zatwierdziła sprawozdanie finansowe i sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Tyczyn za 2018 r.

- **Absolutorium dla Burmistrza Tyczyna za 2018 r.** Po zapoznaniu się ze: • sprawozdaniem finansowym Gminy Tyczyn za 2018 r., • sprawozdaniem z wykonania budżetu Gminy Tyczyn za 2018 r., • informacją o stanie mienia Gminy Tyczyn, • opinią Regionalnej Izby Obrachunkowej o sprawozdaniu Burmistrza Tyczyna z wykonania budżetu za 2018 r. oraz • opinią Komisji Rewizyjnej – Rada Miejska w Tyczynie udzieliła Burmistrzowi Tyczyna absolutorium za rok 2018.

- **Nadania kategorii drogi gminnej.** Zmiana kategorii z drogi wewnętrznej na drogę publiczną obniży opłatę podatkową uiszczaną przez gminę oraz pozwoli na uzyskanie pozytywnych decyzji o warunkach zabudowy dla działek znajdujących się w odległości 50 metrów od drogi w zabudowie zagrodowej.

- **Wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości.** Rada Miejska wyraziła zgodę na zbycie w drodze bezprzetargowej nieruchomości oznaczonej jako działka ewidencyjna nr 2692/7 o pow. 0,0229 ha, objętej księ-

gą wieczystą nr KWRZZZ/00020295/3 na rzecz właściciela nieruchomości sąsiedniej oznaczonej nr ewidencyjnym 2696, obręb Tyczyn, z przeznaczeniem na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej.

- **Zmiany uchwały budżetowej gminy Tyczyn na 2019 r.**

- **Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Tyczyn.**

4.07 br. odbyła się XII sesja (nadzwyczajna) Rady Miejskiej w Tyczynie.

Radni podjęli
uchwały w sprawach:

- **Zmiany uchwały Nr V.35.19 RM w Tyczynie z dn. 25.01.2019 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej Województwu Podkarpackiemu na realizację zadania publicznego.** Samorząd Województwa Podkarpackiego zwiększa środki finansowe przeznaczone na budowę chodnika w Kielnarowej, przy drodze wojewódzkiej nr 878 Rzeszów - Dylągówka do kwoty 50% oferty przetargowej. W związku z ustalonymi zasadami finansowania inwestycji 50% na 50% gmina zobowiązana jest zwiększyć zaplanowane w budżecie środki na powyższe zadanie o 90 tys. zł do kwoty 490 tys. zł.

- **Zmiany uchwały budżetowej gminy Tyczyn na 2019 r.**

- **Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Tyczyn.**

Teksty: Joanna Włoch-Dłurzej
– Urząd Miejski w Tyczynie

Las... przyjmie wszystko(?)

Wybierając się na spacer do lasu oczekujemy, że będzie to czas mile spędzony wśród natury. Widok śmieci w takim miejscu potrafi nam popsuć takie chwile. Wydawało się, że wprowadzenie tzw. „ustawy śmieciowej” zlikwiduje problem dzikich wysypisk leśnych, jednak każdy mieszkaniec gminy płaci za wywóz odpadów. Niestety nie zmienił tego fakt, że za zaśmiecanie lasu grożą wysokie kary finansowe, nawet do 5 tys. zł. Na taką „śmieciową” niespodziankę w lesie na tzw. **„Szklanej Górze”** natknęli się mieszkańcy **Borku Starego**. Do naszej redakcji dotarła informacja, że znaczne ilości worków z odpadami podobno leżą tam od połowy maja br.

Stare garnki, parasol, opony, pompka do basenu i odzież to tylko niektóre „skarby” ukryte w podrzuconych workach, które obecnie rozciągają po lesie zwierzęta

Trudno zrozumieć taką lekkomyślność. Dzikie wysypiska śmieci zaburzają funkcjonowanie ekosystemów. Rozkładające się śmieci są przyczyną rozwoju bakterii, a powstały w wyniku rozkładu smród przyciąga zwierzęta. Torebki foliowe często połknięte są przez zwierzęta i kończy się to niejednokrotnie śmiercią mieszkańców lasu.

Mamy nadzieję, że sprawców porzucenia niechcianych odpadów odpowiednie służby szybko „namierzą”, ponieważ osoby te pozostawiły w lesie swoje ślady w postaci wyrzuconych dokumentów (m.in. korespondencję z bankami, CV, skierowania do lekarza, wyniki badań i inne).

Cóż powiedzieć? Ludzka głupota nie zna granic.

Tekst: **Redakcja GT**

Pani Annie Pondo

wyrazy szczerego współczucia
z powodu śmierci

MAMY

składają: **Dyrekcja, Rada Pedagogiczna
i Pracownicy Szkoły Podstawowej w Tyczynie**

5 lat Młodzieżowego Centrum Współpracy

Siódmy lipca był dniem szczególnym dla Tyczyna nie tylko z powodu XXIV Wojewódzkiego Przeglądu Wiejskich Zespołów Śpiewaczych. Stowarzyszenie Młodzieżowe Centrum Współpracy, działające na terenie naszej gminy, obchodziło tego dnia 5. urodziny. W ciągu pięcioletniej działalności MCW może pochwalić się wieloma akcjami oraz inicjatywami lokalnymi.

Finały WOŚP bez wsparcia MCW nie odbywałyby się na taką skalę, a dzieci z okolicy nie mogłyby odpoczywać na koloniach czy zimowiskach. Członkowie Stowarzyszenia piszą projekty, które pomagają w rozwoju naszej Gminy oraz włączają się aktywnie w organizację wydarzeń takich jak Dni Tyczyna czy wcześniej wspomniany Przegląd Wiejskich Zespołów Śpiewaczych. To właśnie MCW, dzięki współpracy ze Stowarzyszeniem Gdzieś Tu, zapoczątkowało potańcówki Łojdiridi w Tyczynie.

Młodzieżowe Centrum Współpracy to grupa ludzi, którzy chcą działać aktywnie dla lokalnej społeczności. Są otwarci na nowe pomysły i chętnie uczą się, aby poszerzać swoje horyzonty. Nie boją się też wychodzić przed szereg i zawsze są w pełni zaangażowani w to, co robią, dzięki czemu Stowarzyszenie jest rozpoznawalne w naszej gminie.

Miejmy nadzieję, że MCW będzie się nadal rozwijać i za kolejne pięć lat pochwali się nowymi osiągnięciami, a zaangażowanie członków Stowarzyszenia nie zmaleje. Życzymy nam powodzenia.

Tekst: **Ekipa MCW**

Pani Annie Pondo

wyrazy głębokiego współczucia i żalu
z powodu śmierci

MAMY

składają: **Dyrekcja i Pracownicy
MiG BP w Tyczynie**

Informacje z M-GOK w Tyczynie

Na ludową nutę

7 lipca br. na tyczyńskim Rynku rozbrzmiała muzyka ludowa. Już po raz 24. odbył się **Wojewódzki Przegląd Wiejskich Zespołów Śpiewaczych**, w którym wzięło udział 29 zespołów ludowych z całego Podkarpacia. Organizatorem przeglądu był **Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. Katarzyny Sobczyk w Tyczynie**.

Po raz pierwszy przesłuchania konkursowe odbyły się na tyczyńskim Rynku. Duża liczba uczestników oraz bardzo wysoki poziom artystyczny nie ułatwiała pracy komisji, która oceniała występujące zespoły. W skład jury w tym roku weszli: **Jolanta Dragan** - etnograf z Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej i etnomuzikolog, **Maria Kula** - etnolog i instruktor WDK w Rzeszowie oraz **Jarosław Mazur** - etnograf i muzyk. Podczas oceny jury brało pod uwagę: dobór repertuaru, zgodność z tradycją danego regionu oraz ogólny wyraz artystyczny. Zespoły występowały w kategoriach z akompaniamentem i a'capella.

W kategorii **a'capella** jury przyznało następujące nagrody zespołowe. **I miejsce** - **Mazurzenie** z Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Raniżowie, **II miejsce** - **Cyganiarki** z Samorządowego Ośrodka Kultury w Nowej Dębie, **III miejsce** - **Młodzi Lubatowianie** z Lubatowej. **Wyróżnienia** otrzymały zespoły: **Lubnianki** z Gminnego Ośrodka Kultury w Lubeni i **Grębowianki** z Gminnego Centrum Kultury w Grębowie.

W kat. zespołów z akompaniamentem II miejsce otrzymały Kapela i Zespół Śpiewaczy Kalina z Lokalnego Ośrodka Kultury „Razem” w Niechobrze

W kategorii **zespołów z akompaniamentem** nagrodzono następujące zespoły. **I miejsce** - **Tyczyńniacy** z M-GOK w Tyczynie, **II miejsce** - Kapela i Zespół Śpiewaczy **Kalina** z Lokalnego Ośrodka Kultury „Razem” w Niechobrze, **III miejsce** - **Grodziszczoki** z Ośrodka Kultury w Grodzisku Dolnym. **Wyróżnienia** otrzymały zespoły: **Kamratki** z Krosna, **Kielnarowanie** z Domu Ludowego w Kielnarowej, **Borkowanie** z Domu Ludowego w Borku Starym oraz Zespół Śpiewaczy z **Markowej** z Centrum Kultury Gminy Markowa.

Po przesłuchaniach konkursowych odbył się koncert zespołu folkowego **Hudacy** (którego nazwa w języku karpaccich Rusinów oznacza „muzykanci”), czerpiącego ze wszystkich obecnych w Karpatach tradycji muzycznych. W swojej muzyce, sposobie życia i ukośnianiu gór zespół nawiązuje do tego, co najpiękniejsze w Karpatach i śpiewa w językach ich mieszkańców. Najczęściej jest to łemkowski/rusnacki i słowacki. Koncert bardzo spodobał się zgromadzonej na tyczyńskim rynku publiczności i został przyjęty z wielkim entuzjazmem.

Zespół folkowy Hudacy na tyczyńskiej scenie

Podczas przeglądu odbył się również kiermasz jałdła regionalnego i rękodzieła, w którym wzięli udział wystawcy z okolic, oraz degustacja dań regionalnych, ciast i przetworów przygotowanych przez okoliczne Koła Gospodyń Wiejskich. Można było także zakupić wyroby z wikliny oraz rękodzielnicze.

Na zakończenie imprezy odbyła się druga już potańcówka ludowa i wspólne muzykowanie „Łojdiridi” zorganizowane wspólnie przez Stowarzyszenie „Gdzieś Tu”, Młodzieżowe Centrum Współpracy w Tyczynie oraz tyczyński M-GOK.

Fundatorami nagród w XXIV Wojewódzkim Przeglądzie Wiejskich Zespołów Śpiewaczych byli: Starosta Rzeszowski, Burmistrz Tyczyna, WDK w Rzeszowie, Zarząd Mieszkańców Miasta Tyczyna oraz MGOK Tyczyn. Patronat nad wydarzeniem objęli: Burmistrz Tyczyna oraz Starosta Rzeszowski, natomiast patronat medialny: Gazeta Codzienna Nowiny, portal nowiny24, TVP3 Rzeszów oraz Polskie Radio Rzeszów. Partnerami wydarzenia zostali: Stowarzyszenie „Gdzieś Tu”, Młodzieżowe Centrum Współpracy w Tyczynie oraz Firma Usługi Cateringowe Kusz z Chmielnika. Wojewódzki Przegląd Wiejskich Zespołów Śpiewaczych uzyskał również dofinansowanie ze Stowarzyszenia Autorów ZAIKS.

Bardzo serdecznie dziękujemy wszystkim sponsorom, partnerom, zespołom i wystawcom za udział w przeglądzie i serdecznie zapraszamy za rok na jubileuszowy XXV Wojewódzki Przegląd Wiejskich Zespołów Śpiewaczych w Tyczynie.

Tekst: **Dorota Drozd**

Serdecznie zapraszamy wystawców na
JARMARK W TYCZYNIE
w dniu **18.08.2019r. (niedziela)**
w ramach **Dożynek Gminy Tyczyn**

Jeżeli tworzycie Państwo rękodzieło artystyczne, ludowe, regionalne potrawy albo są Państwo twórcami innych regionalnych specjalów jak miody, napitki, chleby, sery, przetwory owocowe to zapraszamy do wystawienia swoich produktów. Stoiska są bezpłatne.

Rezerwacja stoisk pod numerem telefonu
(17)230-23-27, (17)2293-239

Tyczyniacy na Słowacji

Soliści z Zespołu Śpiewaczego *Tyczyniacy* wraz z *Kapelą Wójta Tycznera* na zaproszenie Zespołu *FS Folkmarčanka I* w dniach 13-14.07 br. gościli na Słowacji. Tyczyn reprezentowali: burmistrz **Janusz Skotnicki**, p.o. dyrektor M-GOK w Tyczynie **Zakia Cieślicka-Majka** oraz wieloletnia była dyrektor M-GOK **Zofia Matys**.

Gospodarze, związani z gośćmi z Polski wieloletnią współpracą, zgotowali przybyłym radosne powitanie przy dźwiękach skocznej muzyki. Po wymianie serdeczności i obiedzie nadszedł czas na występ. Było uroczyste, ponieważ zespół *Folkmarčanka I*, którego kierownikiem jest **Anna Kleinová**, obchodził piękny jubileusz 25-lecia istnienia.

By świętować znaczącą rocznicę gospodarzy, do Domu Ludowego w Veľkém Folkmarce zjechali przedstawiciele wielu zaprzyjaźnionych zespołów. Oprócz śpiewu i tańca zaprezentowano również widowiska obrzędowe związane m.in. z dożynkami. Repertuar był starannie wybrany i zagrany, więc zasłużone gromkie brawa dostali wszyscy wykonawcy.

Państwu Krystynie i Lucjanowi Osiadłym

wyrazy głębokiego współczucia
z powodu śmierci

TATY i TEŚCIA

składają: **Rada Pedagogiczna i Pracownicy Szkoły Podstawowej w Borku Starym**

Pani Krystynie Wiater

Prezes Zarządu Wspólnoty Mieszkaniowej „Strug”

wyrazy głębokiego współczucia
z powodu śmierci

TATY

składają: **Członkowie Wspólnoty przy ul. Pułanek 6**

Drugi dzień pobytu na Słowacji rozpoczęła Msza Św. w Kolinovcach, podczas której złożone zostały dary ołtarza w postaci chleba i miodu. Ponieśli je wspólnie przedstawiciele polskiego i słowackiego zespołu. Na zakończenie Eucharystii tyczyński zespół pięknie zagrał i zaśpiewał pieśni religijne. Po wspólnym obiedzie z Zespołem Folklorystycznym *Kalina*, którego szefową jest **Maria Šelembová**, rozpoczęły się występy zespołów śpiewających, przybyłych na 19. edycję imprezy pt. „Kolinovské folklórne slávnosti”. Scenę ustawiono w plenerze, w przepięknym otoczeniu gór porośniętych drzewami. Soliści *Tyczyniaków* z *Kapelą Wójta Tycznera* zostali przyjęci entuzjastycznie i zebrali wielkie brawa. Występom towarzyszyła loteria fantowa, do wygrania był sprzęt gospodarstwa domowego, ale każdy los ukrywał jakiś upominek.

Przedstawiciele słowackich zespołów z repertuarem pieśni i tańca gościć będą w Tyczynie podczas tegorocznych dożynek.

Tekst: **Beata Mianowska** – M-GOK w Tyczynie

Burmistrz Tycyna,
Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej-Koło w Tyczynie,
Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury
im. Katarzyny Sobczyk w Tyczynie

28.07.2019r.
Rynek w Tyczynie

serdecznie zapraszają na

**Uroczystości upamiętniające
75. rocznicę wyzwolenia Tycyna**

W programie:

godz. 12.00
Msza Święta w intencji zmarłych i żyjących żołnierzy Armii Krajowej placówki „Topola”

godz. 13.30
Złożenie kwiatów na mogile poległych żołnierzy AK, Apel Poległych

godz. 15.00

- Prelekcja o historii Akcji Burza - Jerzy Solecki - Związek Strzelecki „Strzelec” Józefa Piłsudskiego w Rzeszowie
- Pokaz broni i umundurowania
- Pokaz samochodu wojskowego
- Warsztaty tworzenia makiet * dofinansowane z projektu Łoś w teatrze, który jest programem Instytutu Teatralnego im. Zbigniewa Raszewskiego
- Wsparciem są środki Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- Występ dzieci z Przedszkola Zgromadzenia Sióstr Św. Dominika w Tyczynie
- Koncert Moniki Brewczak z solistami Chóru „SOUL Sanok” pt. „Moja Ojczyzna, Moja Polska”
- Wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych z Zespołem Śpiewającym „Tyczyniacy”

dotychczasowe atrakcje: grzechówka wojskowa, darmowe dmuchanie dla dzieci

STOWARZYSZENIE ARTYSTYCZNE TEATR PODDAŃCZY WE WSPÓŁPRACY
Z MIEJSKO-GMINNYM OŚRODKIEM KULTURY IM. K. SOBČZYK W TYCZYNIE

ZAPRASZAJĄ DZIECI I MŁODZIEŻ W WIEKU 8-18 LAT

DO UDZIAŁU W **BEZPŁATNEJ PÓŁKOLONII**
TEATRALNO-MEDIALNEJ POD TYTUŁEM

lato w teatrze

MIASTO PRZYSZŁOŚCI

TERMIN: 22.07-4.08.2019

ZAPISY POD NUMEREM TEL. 172219363

IŁOŚĆ MIEJSC OGRANICZONA !

MIEJSCE: MIEJSKO-GMINNY OŚRODEK KULTURY IM. K.SOBČZYK W TYCZYNIE UL. MICKIEWICZA 1,
CENTRUM PROMOCJI DZIEDZICTWA KULTUROWEGO W TYCZYNIE UL. RYNEK 24

FINAŁ PROJEKTU: 4.08.2019 OTWARTA PRÓBA GENERALNA GODZ. 12:00,
POKAZ FINAŁOWY GODZ. 16:30

MIEJSKO-GMINNY OŚRODEK KULTURY IM. K.SOBČZYK W TYCZYNIE UL. MICKIEWICZA 1. 36-020 TYCZYN

ZAJĘCIA WARSZTATOWE W RAMACH „LATA W TEATRZE” PROWADZONE BĘDĄ PRZEZ PROFESJONALISTÓW
AKTORÓW TEATRALNYCH, SCENOGRAFÓW, DZIENNIKARZY. ODBYWAĆ SIĘ BĘDĄ W TRZECH GRUPACH
AKTORSKO-MUZYCZNO-SCENOGRAFICZNEJ, KTÓREJ INSTRUKTORAMI BĘDĄ EWA MRÓWCZYŃSKA, GRZEGORZ ECKERT,
KRZYSZTOF PALUCH, AGNIESZKA ZABUŁA, MATEUSZ MIKOSZA, PIOTR MICHAŁCZUK ORAZ MEDIALNEJ, KTÓRĄ PROWADZIĆ BĘDZIE
MARZENA KŁECZEK. DOKUMENTACJA FILMOWO-FOTOGRAFICZNA PROJEKTU KAMIL DOBROWOLSKI, PRZEMYSŁAW WIŚNIEWSKI.
KOORDYNACJA PROJEKTU: ZAKIA CIEŚLIĆKA-MAJKA.

ORGANIZATORZY:

-STOWARZYSZENIE ARTYSTYCZNE TEATR PODDAŃCZY
-MIEJSKO-GMINNY OŚRODEK KULTURY IM. K.SOBČZYK W TYCZYNIE

PARTNERZY:

-GMINA TYCZYN
-MIEJSKA I GMINNA BIBLIOTEKA
PUBLICZNA W TYCZYNIE

PATRONAT MEDIALNY:

nowiny nowiny24

LATO W TEATRZE JEST PROGRAMEM INSTYTUTU TEATRALNEGO IM. ZBIGNIEWA RASZEWSKIEGO
FINANSOWANYM ZE ŚRODKÓW MINISTERSTWA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Warszawa – bohaterkie Miasto

Przed II wojną światową Warszawę nazywano Paryżem Północy. Miasto tętniło życiem, było piękne, nowoczesne i miało swój niepowtarzalny klimat. W roku 1939 mieszkało w nim blisko milion trzysta tysięcy osób. Ludzie zaczęli wierzyć, że czeka ich wspaniała przyszłość w odmienionej stolicy. Te pragnienia zniszczyła wojna, odebrała ona Warszawie to, co ją wyróżniało, pozostawiając w zamian kawał ziemi przykryty gruzem i ludzką krwią. **1 września 1939 r. i 1 sierpnia 1944 r.** to daty, które nierozdzielnie związane są z mrocznym czasem wojny. O datkach tych pamiętamy my i pamiętać też będą kolejne pokolenia Polaków.

75 lat temu, dokładnie 1 sierpnia 1944 r., w Warszawie wybuchło powstanie - największa akcja zbrojna w Europie skierowana przeciwko Niemcom. Żaden z powstańców nie wierzył w porażkę, wprost przeciwnie - każdy marzył, że wreszcie Warszawa zostanie wyzwolona spod władzy niemieckiego okupanta. Choć Komendant Okręgu Warszawskiego AK wyznaczył rozpoczęcie powstania na godz. 17:00, to jednak tego dnia potyczki rozpoczęły się wcześniej. Do pierwszych starć doszło na Żoliborzu, Woli i w Śródmieściu już przed godziną 14:00. Powstańcy: dzieci, młodzież, dorośli do walki szli z myślą o odzyskaniu wolności. Dzielnie znosili zmęczenie, głód i strach. W każdej chwili mogli zginąć, bo rozkaz Heinricha Himmlera był jednoznaczny: *„Każdego mieszkańca należy zabić, nie wolno brać żadnych jeńców. Warszawa ma być zrównana z ziemią i w ten sposób ma być stworzony zastraszający przykład dla całej Europy”*.

W 1944 r. teren Warszawy i okolic był podzielony na siedem Obwodów AK. Wobec zbliżającego się frontu sowieckiego dowództwo AK zdecydowało o podjęciu otwartej walki w stolicy. Celem było ułatwienie Rosjanom zdobycia Warszawy oraz objęcie władzy przez polskie struktury administracyjne w momencie wkroczenia Sowietów. Wtedy jeszcze dowództwo AK nie wiedziało, że los Polski został przesądzony na konferencji teherańskiej, na którą nie zaproszono rządu polskiego na emigracji. Na konferencji alianci zdecydowali, że po wyzwoleniu ziemie polskie dostaną się w sferę wpływów Rosji sowieckiej.

Powstańcza codzienność, źródło: www.1944.pl

Do powstania przystąpiło około 50 tys. powstańców AK i niewielka ilość osób z innych organizacji podziemnych, w tym AL. Powstańcy byli słabo uzbrojeni, do dyspozycji mieli: 1000 karabinów zwykłych, 300 pistoletów maszynowych, 60 ręcznych karabinów

maszynowych 7 ciężkich karabinów maszynowych, 35 karabinów przeciwpancernych, 1700 pistoletów zwykłych, 25 tys. granatów. Uzbrojony był co 10 powstańców, pozostali musieli sami zdobyć broń.

Powstańcza codzienność, fot.: Marian Grabski „Wyrwa”, źródło: www.1944.pl

Walki

Od pierwszych dni sierpnia ciężkie walki toczyły się na **Woli**. Oddziały niemieckie spychały powstańców w kierunku Śródmieścia i Starego Miasta. Równocześnie hitlerowcy rozpoczęli rzeź ludności cywilnej, w ciągu kilku dni wymordowali około 50 000 cywili. 11.08 padła Wola, po niej **Ochota**. Od 12.08 rozpoczęły się ciężkie walki o utrzymanie Śródmieścia. Żołnierze zamknięci na niewielkiej przestrzeni, ostrzeliwani i bombardowani, trwali na wyznaczonych pozycjach. Próby przyścia z odsieczą **Staremu Miastu** z Żoliborza i połączenia się ze Śródmieściem nie przyniosły rezultatu. 2 września przetrzebione oddziały staromiejskie przeszły kanałami do Śródmieścia i na Żoliborz. Do Śródmieścia przedostało się około 1500 uzbrojonych i około 3000 nieuzbrojonych powstańców i służb. Na Żoliborz ewakuowało się około 800 osób. W całkowicie zniszczonej dzielnicy pozostali ranni z towarzyszącym personelem medycznym. Niemcy nie mieli dla nich litości, wielu zamordowali lub spalili żywcem. Po upadku Starego Miasta Niemcy rozpoczęli pacyfikację **Powisła** i **Czerniakowa**. Wszystkie ich działania były przemyślane i zaplanowane.

13.09 Rosjanie zdobyli prawobrzeżną część Warszawy - Pragę. Niemcy wysadzili mosty na Wiśle, co miało utrudnić Rosjanom ewentualny desant na lewy brzeg. Ci jednak się nie spieszyli. 7.09 Niemcy opanowali Powiśle. Tu także mordowali ludność cywilną i rannych leżących w szpitalach. Kolejne natarcie niemieckie ruszyło na Czerniaków. 15.09 z prawego brzegu Wisły została podjęta próba desantu. Wzięli w nim udział żołnierze WP walczącego u boku Armii Czerwonej. W sile dwóch batalionów przeprawili się na lewy brzeg i wspólnie z powstańcami stawili opór Niemcom. Niestety, żołnierze z desantu nie przywykli do walk ulicznych, dlatego ginęli masowo. Los Czerniakowa został przesądzony. Resztki powstańców kanałami przedostały się na **Mokotów**, część próbowała dostać się na tereny wyzwolone przez Rosjan. 23.09 powtórzył się czarny scenariusz z poprzednich dzielnic - padł ostatni punkt oporu na Czerniakowie. Bezwzględni hitlerowscy żołdacy mordowali rannych, gwałcili i rozstrzelali sanitariuszki. Na haku na murze powieszony został kapełan oddziału powstańczego, który został z rannymi.

Grupa sanitariuszek z kompani „Koszta”, źródło: www.1944.pl

Ciężar walk przeniósł się do dzielnicy Mokotów. Powstańcy - cofając się stopniowo do coraz węższego kwartału ulic - bronili się zawzięcie. 27.09 hitlerowcy na ul. Dworkowej (Mokotów) zamordowali ok. 120 bezbronnych powstańców, którzy zbłądziwszy w kanałach wyszli wprost w ręce oprawców. 27.09 Mokotów skapitulował. Część obrońców zdołało przejść kanałami do Śródmieścia, aby tam kontynuować walkę. 30.09 skapitulował Żoliborz. Powstańcy od pierwszych dni sierpnia stawiali tu skuteczny opór Niemcom. W rękach Polaków pozostała tylko środkowa część miasta, odcięta od Wisły i otoczona przez wojska niemieckie. Nie było prądu, wody i żywności, brakowało amunicji.

W trakcie powstania alianci podejmowali próby jego wsparcia. Były one jednak mało skuteczne. Rosjanie nie zgodzili się na lądowanie amerykańskich bombowców na swoich lotniskach, co oznaczało dla nich konieczność powrotu po zrzućcie do odległych baz we Włoszech. Zwiększało to dodatkowo straty wśród maszyn i załóg biorących udział w akcji.

Powstanie Warszawskie trwało 63 dni. Przez tak długi czas Polacy byli pozostawieni sami sobie. Komenda Główna AK podjęła 1.10.1944 r. rozmowy z Niemcami. Następnego dnia podpisano akt kapitulacji. Między stronami zostało zawarte porozumienie, którego zasad Niemcy nie mieli zamiaru przestrzegać. Po upadku powstania miasto było rabowane, a domy burzone i palone przez Niemców jeden po drugim. W dzielnicach objętych powstaniem zniszczeniu uległo około 85% budynków.

Krótko

Powstanie Warszawskie wybuchło 1.08.1944 r., ale przygotowywano się do niego dużo wcześniej. Rozkaz o jego rozpoczęciu wydał 31.07.1944 r. gen. **Tadeusz „Bór” Komorowski**, dowódca AK. **W walce o wolność zginęło** ok. 18 tys. powstańców i 180 tys. ludności cywilnej, 25 tys. zostało rannych, a 500 tys. wypędzono z miasta. Ponad 100 tys. warszawiaków wysłano na roboty do Rzeszy, kilkadziesiąt tysięcy zostało umieszczonych w obozach koncentracyjnych, tym samym złamano warunki podpisanego układu (3.10.1944 r.), który miał zapewnić ludności cywilnej bezpieczeństwo. **Powstańcom udało się uratować 383 więźniów** z niemieckiego obozu „Gęsiówka” znajdującego się przy ul. Gęsiej 24. Podczas powstania działała **poczta polowa** (uruchomiona 6 sierpnia), która przekazała ponad 116 tys. listów, w tym ok. 200 tys. przesyłek. Poczte obsługiwali harcerze, którzy do tej służby przygotowywali się jeszcze przed wybuchem powstania.

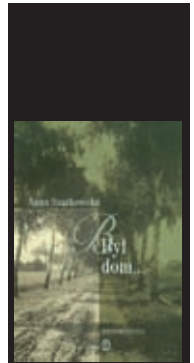
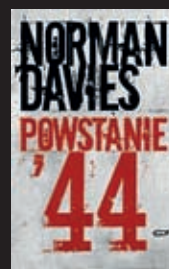
Aby zrozumieć przyczyny wybuchu Powstania Warszawskiego i determinację walczących, należy uświadomić sobie, jak wielkiej opresji poddana była ludność stolicy w czasach okupacji. W latach 1939-1944 straty ludności Warszawy wyniosły około 850 000 osób. Dla porównania łączne straty Francji w II wojnie światowej wśród żołnierzy i ludności cywilnej wyniosły ok. 810 000 osób, a Wielkiej Brytanii ok. 388 000 osób. Łączne straty Polski w II wojnie światowej **(wojsko i ludność cywilna) wyniosły 6 850 000 osób.**

Warszawa została zrównana z ziemią i mimo obietnic, nie otrzymała skutecznej pomocy. Armia Krajowa zakładała, że siły sowieckie wkroczą do Warszawy, liczyła też na pomoc aliantów. *Potraktowano nas gorzej niż sprzymierzeńców Hitlera: Italię, Rumunię, Finlandię. (...) Sierpniowe powstanie warszawskie z powodu braku skutecznej pomocy upada w tej samej chwili, gdy armia nasza pomaga wyzwolić się Francji, Belgii i Holandii. Powstrzymujemy się dziś od sądzenia tej tragicznej sprawy. Niech Bóg sprawiedliwy oceni strasliwą krzywdę, jaką Naród Polski spotyka, i niech wymierzy słuszną karę na jej sprawców* - czytamy w odezwie do narodu wydanej we wrześniu 1944 r. przez Krajową Radę Ministrów i Jedności Narodowej. Powstanie Warszawskie zostało uznane za jedno z najważniejszych i najtragiczniejszych w skutkach wydarzeń w najnowszej historii Polski.

Oprac. **Alicja Kustra** na podst. materiałów dostępnych w bibliotece oraz tekstu

Macieja Janaszka-Seydlitz
pt. *Krótką historią Powstania Warszawskiego 1944.*

Wybrane książki o Powstaniu Warszawskim w zbiorach MiG BP w Tyczynie

Zajęcia wakacyjne w Borku Starym i Kielnarowej

W Borku Starym zajęcia odbywały się w dniach 24.06-4.07 br., a ich organizatorem był Dom Ludowy w Borku Starym. Młodzi uczestnicy bawili się w Fly Parku w Rzeszowie, wzięli także udział w zajęciach w Squash Akademii w Rzeszowie. Grupa Diamond Team przeprowadziła zajęcia akrobatyczne na nadmuchiwanej macie. Dzieci uczestniczyły również w warsztatach garncarskich, zorganizowanych przez Fundację Figaro w Harcie koło Dynowa, połączonych z pokazem baniek i ogniskiem. Wraz z dziećmi bawiliśmy się także przy fontannie multimedialnej w Rzeszowie i na placu zabaw przy Lisiej Górze. Podczas zajęć animacje wspólnie prowadziła Grupa Przebieranka z Tyczyna.

Uczestnicy wakacyjnych spotkań mieli również okazję własnoręcznie przygotować proziaki - jeden ze specjałów kuchni borkowskiej. Nie zabrakło także lodów, popcornu i odrysowanych na pamiętkę dłoni każdego z uczestników zajęć. Bawiliśmy się świetnie, o czym świadczyły uśmiechnięte buzie dzieci.

Serdecznie dziękuję wszystkim dzieciom za udział w zajęciach i zapraszam za rok.

Zdjęcia z wakacyjnych spotkań można obejrzeć na naszym fanpage'u:

www.facebook.com/Dom-Ludowy-w-Borku-Starym.

W zajęciach akrobatycznych będzie można wziąć udział od nowego roku szkolnego w Domu Ludowym w Borku Starym, na które już teraz serdecznie zapraszamy.

Tekst: **Renata Rochecka** - opiekun grupy

Dom Ludowy w Kielnarowej także przygotował ciekawy program zajęć wakacyjnych dla dzieci. W dniach 24.06 - 4.07 br. każdy młody uczestnik naszych spotkań mógł wybrać coś dla siebie: wycieczki, spacer, warsztaty, zajęcia kulinarne, wyjazdy na place zabaw, lody, kino, gry i zabawy, konkursy i zajęcia plastyczne.

W pierwszym tygodniu zajęć byliśmy w Fly Parku w Rzeszowie, gdzie dzieci miały okazję zużyć mnóstwo energii oraz wyżyć się ruchowo podczas zabawy, m.in. na trampolinach, ścianie wspinaczkowej i torach przeszkód.

Kolejny dzień wakacyjnych spotkań spędziliśmy w bibliotece, gdzie bibliotekarz **Bogusława Paluch** przygotowała dla dzieci lekcję przyrodniczą. Dzieci dowiedziały się, jak powinniśmy traktować zwierzęta leśne i domowe, miały także okazję obejrzeć (a nawet wziąć do ręki!) patyczaki. Podczas tego przyrodniczego spotkania nie zabrakło także mini konkursów i zgadywanek.

W ramach wakacyjnych zajęć odwiedziliśmy również Fundację Figaro w Harcie, odbyły się tu bardzo ciekawe warsztaty pszczelarskie, podczas których można było dowiedzieć się, jak zbudowany jest ul, na czym polega praca pszczół i jakie zadanie mają trutnie. Dzieciom udało się zobaczyć królową pszczół, co wcale nie było łatwym zadaniem. Potem mali uczestnicy samodzielnie zrobili świeczkę z wosku pszczelego, a na zakończenie warsztatów otrzymali słoiczek miodu do degustacji. Podczas pobytu w Harcie dzieci obejrzały także pracownię ceramiczną, uczestniczyły w pokazie baniek mydlanych i piękny kiełbaski na ognisku.

Drugi tydzień zajęć wakacyjnych również obfitował w wiele atrakcji. Na zajęciach kulinarnych uczestnicy robili pyszne gofry z bitą śmietaną i owocami. Byliśmy także z wizytą w Squash Akademii w Rzeszowie, gdzie dzieci miały okazję poznać technikę gry w squasha. W tym dniu odwiedziliśmy również fontannę multimedialną, a pobyt w Rzeszowie zakończyliśmy lodami „U Myszy”. W ostatnim dniu zajęć wakacyjnych wybraliśmy się do kina „Helios” w Rzeszowie na piękny film pt. „Aladyn”. Podczas dwutygodniowych zajęć wakacyjnych towarzyszyła nam piękna pogoda i wspólnie spędzony czas minął nam bardzo przyjemnie.

Dziękuję wszystkim dzieciom za udział w zajęciach. Na drugi miesiąc wakacji życzę wszystkim pięknej pogody, wspaniałej zabawy, bezpiecznych powrotów do domu i do zobaczenia we wrześniu.

Tekst: **Barbara Płodzień** - opiekun grupy, DL w Kielnarowej

**Numer 8. „Głosu Tyczyna”
ukaże się z datą 25.08.2019 r.**

**Termin składania tekstów upływa:
12.08.2019 r.**

Teksty można przysyłać e-mailem na adres redakcji: glostyczyna@tyczyn.pl lub składać osobiście w siedzibie redakcji: **Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna**, ul. Mickiewicza 1, 36-020 Tyczyn, tel. (17) 22-19-410 w godz. pracy biblioteki oraz w **Urzędzie Miejskim w Tyczynie**, ul. Rynek 18, 36-020 Tyczyn, w pok. 24, tel. (17) 23-04-924.

200. rocznica urodzin Stanisława Moniuszki

5.05.1819 r. urodził się Stanisław Moniuszko. Dwusetną rocznicę urodzin tego wybitnego polskiego kompozytora uczcił Sejm RP, ogłaszając rok **2019 Rokiem Stanisława Moniuszki**. Wyjątkowa muzyka Stanisława Moniuszki sprawiła, że został okrzyknięty *ojcem opery narodowej*. Tytuł ten zawdzięcza m.in. operom „Halka” i „Straszny dwór”. Wcześniej na polskich scenach publiczność nie mogła słuchać polskiej muzyki. Dopiero Moniuszko stworzył oryginalne dzieła oparte na motywach muzyki polskiej, w tym także muzyki ludowej. W pracy inspirowała go poezja m.in. **Jana Kochanowskiego** czy **Adama Mickiewicza**.

Stanisław Moniuszko urodził się we wsi Ubiel (dziś jest to wyludniona wieś na Białorusi, w obwodzie mińskim) w rodzinie o patriotycznych korzeniach. Początkowo edukacją Stanisława zajmowała się matka. Kiedy miał 7 lat, rodzina przeniosła się do Warszawy, gdzie kształcił się u organisty **Augusta Freyera**. W edukacji muzycznej artysty z pewnością okres ten był ważny, podobnie jak i lata studiów w Berlinie u profesora **Carla Friedricha Rungenhagena** (1837-1840). Po powrocie Moniuszko wziął w Wilnie ślub z **Aleksandrą Mullerówną**, z którą miał dziesięcioro dzieci. W Wilnie pracował jako organista, pedagog i organizator życia muzycznego. Sławę przyniosła mu „Halka” (ukończona w 1847 r.), której premiera miała miejsce w warszawskim Teatrze Wielkim w 1858 r. Moniuszko już wtedy był operowym kapelmistrzem. Opera opowiada o wiejskiej dziewczynie uwiedzonej przez szlachcica. Za perełkę uznaje się arię **Jontka** „Szumią jodły na gór szczycie”. Temat krzywdy społecznej poruszany w operze wywołał wielkie dyskusje.

Kolejne wielkie dzieło Stanisława Moniuszki to „Straszny dwór”. Opera swoją premierę miała w roku 1865, a więc niedługo po upadku powstania styczniowego. Akcja toczy się w symbolicznym polskim szlacheckim dworze. Ważną rolę odgrywa tu polonez i mazur. Niestety, rosyjska cenzura nakazała zdjąć operę już po trzech spektaklach.

Moniuszko jest kompozytorem oper: „Flis” (1858), „Hrabina” (1860) i „Verbum nobile” (1861), baletów, operetek oraz wielu pieśni (268), z których najbardziej znana jest „**Prząśniczka**”.

Stanisław Moniuszko zmarł na atak serca w 1872 r. Jego pogrzeb stał się narodową manifestacją, w której wzięło udział sto tysięcy Polaków. Grób kompozytora znajduje się na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

Nieistniejący dwór w Urbielu, w którym w 1819 r. urodził się późniejszy organista kościoła Św. Jana w Wilnie, kompozytor i twórca opery narodowej, **Stanisław Moniuszko**. O tym, jak dwór wyglądał, wiemy dzięki rycinie **Napoleony Ordy**. Zabudowania ubielskie zostały zniszczone podczas drugiej wojny światowej. Olbrzymią zasługę w przywróceniu pamięci o Ubielu przypisuje się wybitnemu historykowi, melomanowi i miłośnikowi muzyki Moniuszki, **Marianowi Fuksowi**. To on zwrócił się do władz sowieckich o umożliwienie wyjazdu do Ubiela w celu odwiedzenia miejsca urodzin polskiego kompozytora. Niestety, władze sowieckie nie miały wiedzy co do tego miejsca. Pomocne okazały się badania wojskowych topografów oraz „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego” z 1892 r., który sowiecki generał przekazał Fuksowi.

O tym jak wyglądał dwór, pomogła wspomniana już rycina oraz informacje lokalnych mieszkańców. Okazało się, że po Rewolucji Październikowej Sowieci przekształcili dwór z zabudowaniami w gospodarstwo specjalizujące się w hodowli ryb. Odnaleziono pozostałości dworu i położonej w pobliżu kapliczki. Dzięki rycinie Ordy odnaleziono nawet Moniuszkowską topolę, a przy ruinach kapliczki nagrobek **Tytusa Oziębłowskiego**, kuzyna kompozytora.

Oprac. na podst. materiałów dostępnych w bibliotece oraz
<http://budujemydwor.pl/dwor-moniuszkow-herbu-krzywdy-w-ubielu/>
<https://culture.pl/pl/artykul/ubiel-muzeum-moniuszkowskie>

Tekst: **Alicja Kustra**

Pogrzeb Moniuszki

SZŁOŻENIE ZWŁOK STANISŁAWA MONIUSZKI W KATAKUMBACH

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Tyczynie

zaprasza do udziału w Powiatowym Konkursie Plastycznym pt. „Stanisław Moniuszko – Twórca Polskiej Opery Narodowej”

● Celem konkursu jest m.in. zainspirowanie dzieci i młodzieży do poszerzenia wiedzy o życiu i twórczości Stanisława Moniuszki, którego 200. rocznica urodzin przypada w tym roku.

● Konkurs przebiega w 2 etapach: eliminacje gminne i miejsko-gminne (w dniach 11.04 – 31.08.2019 r.) oraz eliminacje powiatowe (od 4 do 6.09.2019 r.).

● W konkursie mogą wziąć **uczniowie szkół podstawowych powiatu rzeszowskiego** w wieku 7-15 lat. Tematyka prac powinna dotyczyć życia i twórczości Stanisława Moniuszki, jego wkładu w podtrzymywanie tradycji narodowej, m.in. przypomnienie polskich obyczajów narodowych, strojów, które kojarzą się z utworami wielkiego kompozytora. Inspiracją dla uczestników konkursu mogą być opracowania literatury popularnonaukowej i pięknej, czasopisma, a także multimedia. **Technika plastyczna i format pracy – dowolne.** Jeden uczestnik może przedłożyć do konkursu jedną pracę plastyczną wykonaną samodzielnie.

● Prace konkursowe wraz z prawidłowo wypełnioną Kartą Zgłoszenia można składać w **MiGBP w Tyczynie do dnia 31.08.2019 r.**

● Regulamin konkursu znajduje się na stronie internetowej: www.wimbp.rzeszow.pl. Szczegółowych informacji dotyczących konkursu udziela **Lucyna Różnowicz** – instruktor ds. bibliotek samorządowych powiatu rzeszowskiego, tel. (17) 86-69-425, e-mail: lroznowicz@wimbp.rzeszow.pl.

Bankowcy dla Edukacji: 10 zasad cyberbezpieczeństwa

Zdalny dostęp do własnych pieniędzy przez komputer lub telefon to z jednej strony wygoda, a z drugiej ryzyko, że padniemy ofiarą cyberprzestępców. W raporcie „Polska i Europa. Wyzwania i ograniczenia”, eksperci Związku Banków Polskich zauważają: *Codziennie, na całym świecie atakowanych jest 0,5 mln stron internetowych, a 76 procent stron internetowych ma słabe punkty, przez które można było je zaatakować.*

Czego nie robimy w sieci, a powinniśmy?

Niestety, jak wynika z analiz Komisji Europejskiej, jesteśmy najmniej ostrożnym narodem w UE, jeśli chodzi o zachowania w Internecie. Aż 57 proc. z nas nie instaluje oprogramowania antywirusowego, 72 proc. odwiedza strony internetowe mimo braku przekonania o ich bezpieczeństwie, 83 proc. Polaków używa tego samego hasła do różnych kont, 86 proc. nie zmienia regularnie haseł do posiadanych kont i 92 proc. nie zmienia ustawień dotyczących bezpieczeństwa w przeglądarkach internetowych.

Jeżeli więc chcemy być bezpieczni w sieci, to powinniśmy robić to, czego większość Polaków nie robi.

10 zasad cyberbezpieczeństwa

1. Instalujemy na swoim komputerze dobry program antywirusowy i regularnie go aktualizujemy.
2. Stosujemy się do ustalonych przez bank zasad bezpieczeństwa zamieszczonych na stronie. Jeśli coś odbiega od normy, to przerwijmy transakcję i skontaktujmy się z bankiem. Kupujemy tylko w takich sklepach internetowych, gdzie jest szyfrowane połączenie – widzimy kłódkę i odpowiedni certyfikat, najlepiej znanych nam już wcześniej.
3. Dokonujemy płatności tylko z własnego komputera lub telefonu. Nie korzystamy z publicznej sieci, np. na lotnisku, w kawiarence internetowej. Nie wchodzimy na stronę banku z linku w wyszukiwarce, lecz wpisujemy adres ręcznie. Tak samo postępujemy z numerem konta odbiorcy naszego przelewu.
4. Jeśli „bank” pyta Cię o hasła czy też inne poufne dane, np. kod PIN do karty płatniczej, nie odpowiadaj! Na pewno nie jest to bank!
5. Nie oszczędzamy, instalując na komputerze nielegalne oprogramowanie. Może ono zawierać przygotowane przez hakerów wirusy, które pomogą im w opanowaniu naszego komputera, wyłudzeniu danych i w końcu pozwolą na okradzenie nas.
6. Nie otwieramy wiadomości i dołączonych do nich załączników z nieznanymi źródłami. W załącznikach może być ukryte złośliwe oprogramowanie.

7. Nie wchodzimy na podejrzane strony, np. strony z treścią pornograficzną. To także źródło wirusów.
8. Skanujemy od czasu do czasu nasz komputer, szczególnie przed zalogowaniem się na stronę banku.
9. Regularnie aktualizujemy oprogramowanie na komputerze, szczególnie oprogramowanie przeglądarek internetowych. Hakerzy szukają luk, a producenci cały czas „uszczelniają” wykryte luki w oprogramowaniu. Dzięki aktualizacjom mamy zawsze na komputerze najbardziej odporne na ataki hakerskie oprogramowanie.
10. Zmieniamy regularnie hasła do swojego komputera,

hasła dostępu do konta internetowego. Powinny to być hasła trudne i różne do każdej usługi internetowej.

Program sektorowy „Bankowcy dla Edukacji” to jeden z największych programów edukacji finansowej w Europie. Jest on realizowany od 2016 r. z inicjatywy Związku Banków Polskich przez Warszawski Instytut Bankowości. Jego celem jest edukowanie uczniów, studentów i seniorów w zakresie podstaw praktycznej wiedzy dotyczącej ekonomii, finansów, bankowości, przedsiębiorczości, cyberbezpieczeństwa i obrotu bezgotówkowego. Dowiedz się więcej na: www.bde.wib.org.pl.

Sukcesy uczniów ze Szkoły Podstawowej w Borku Starym

● „**Bohaterowie moich bajek**” to tytuł Międzynarodowego Konkursu Plastycznego, który zorganizowało Przedszkole nr 22 z Oddziałami Integracyjnymi w Żorach. W konkursie wzięły udział dziewczynki z naszych oddziałów przedszkolnych. **Lena Ślusarska** z Punktu Przedszkolnego zajęła **I miejsce**, a **Laura Chyłek** z zerówki otrzymała **wyróżnienie**.

Laura i Lenka z dyplomami i nagrodami

Wyróżniona Nikola.
Fot. Barbara Chruściel

● W Ogólnopolskim Konkursie Plastycznym pt. „**Kim będę w przyszłości?**”, zorganizowanym przez Miejskie Przedszkole w Białej Piskiej, **Nikola Chruściel** z Punktu Przedszkolnego zdobyła wyróżnienie.

● Udział naszych uczniów w IV Ogólnopolskim Konkursie Plastycznym „**Kwiat Dziełem Doskonałym – Kwiaty Kwitnące na Drzewach**” zakończył się

Sfotografowana praca Martyny

sukcesem dla **Martyny Baran** z kl. 5. Spośród ponad 1500 prac, które zostały nadesłane na konkurs, przestrzenne drzewo wykonane przez naszą uczennicę zostało nagrodzone. Wszystkie wyróżnione prace sfotografowano i umieszczono w pięknym albumie.

● Ośmiu uczniów kl. 1 naszej szkoły zostało laureatami Ogólnopolskiego Konkursu Przedmiotowego „**Leon**” z matematyki w sesji wiosennej, w której wzięło udział ponad 3500 uczniów z całej Polski. Pięcioro naszych uczniów prawidłowo rozwiązało testy w 91 procentach, co dało im **4. miejsce**. Są to: **Piotr Waściszakowski**, **Ziemowit Augustyn**, **Ksawery Osiadły**, **Magdalena Joniec** i **Blanka Patrzyk**. **Milena Sobkowicz** i **Jowita Chochrek** zajęły 7. miejsce, a **Oliwia Kuk** - 8.

● Społeczna Szkoła Podstawowa w Dobiesławiu była organizatorem ogólnopolskiego konkursu plastycznego pt. „**Strach na wróble**”. Jego celem była popularyzacja zwyczaju wykonywania strachów na wróble, które stanowią zanikający element polskiego krajobrazu, oraz rozwijanie zdolności plastycznych dzieci. W konkursie tym uczeń naszej szkoły **Borys Patrzyk** (kl. 4b) zdobył wyróżnienie. „**Strach na wróble**” Borysa - jak możecie się Państwo przekonać, oglądając fotografię obok - był bardzo oryginalny.

● Od nowego roku szkolnego SP w Borku Starym rozpocznie zajęcia w Programie **#SuperKoderzy** jako jedna ze 150 szkół, które zwyciężyły w tegorocznej rekrutacji do Programu Fundacji Orange. Dla naszej szkoły będzie to już drugi rok uczestnictwa.

Dołączamy do #SuperKoderów

#SuperKoderzy uczą się grać na... bananach, programować stację pogodową, tworzyć interaktywne multimedialne reportaże, a nawet własne strony internetowe czy gry dla robotów. O tym, jak radzą sobie #SuperKoderzy z naszej szkoły, będziemy informować w nowym roku szkolnym.

Teksty i zdj.:

Lucjan Osiadły, Elżbieta Koniewicz, Joanna Krztoń, Magdalena Kawa-Szpala, Anna Patrzyk

Rewelacyjni ósmoklasiści w Kielnarowej

Sprawdzian ósmoklasisty – najważniejsza klasówka w szkole podstawowej – spędzał w minionym roku szkolnym sen z powiek nie tylko uczniom, ale również nauczycielom w SP w Kielnarowej. Ponieważ odbywał się po raz pierwszy, nikt tak naprawdę do końca nie wiedział, jak będzie wyglądał, choć jego rezultaty decydowały o przyjęciu do wymarzonej szkoły. Wynik, jaki osiągnęli nasi uczniowie, przerósł nasze oczekiwania – był fantastyczny!

Z języka polskiego nasi ósmoklasiści uzyskali średnio 70% punktów możliwych do zdobycia, co jest wynikiem lepszym od średniej w województwie podkarpackim o około 10%. W 9-cio stopniowej skali staninowej uczniowie uzyskali poziom 7 (wynik wysoki).

Jeszcze lepszy wynik, bo o ponad 20% wyższy niż w naszym województwie i 8 stanin (wynik bardzo wysoki), uzyskali uczniowie z j. angielskiego. Tu aż połowa uczniów zdobyła 90% lub więcej możliwych do zdobycia punktów (4 osoby uzyskały wynik od 97% do 100%).

Rewelacyjnie wypadła również matematyka, której najbardziej chyba wszyscy się obawiali. Przy średniej w województwie 46%, nasi uczniowie uzyskali 65%, co w skali staninowej również określa się jako poziom 8 – bardzo wysoki.

Ten świetny wynik uczniowie osiągnęli oczywiście dzięki swojej pracy, ale również dzięki zaangażowaniu i pracy wszystkich nauczycieli, uczących ich od „zerówki”, którzy krok po kroku budowali fundamenty, na których można było oprzeć cały dorobek tych lat i za to im serdecznie dziękuję.

Tekst: **Wacław Warda** – dyrektor SP w Kielnarowej

Informacje z Zespołu Szkół w Tyczynie

Historyczny sukces naszych uczniów

3.06 br. w Instytucie Pamięci Narodowej w Warszawie odbył się pierwszy finał ogólnopolskiego konkursu historycznego pt. „O tym nie można zapomnieć...”. Zespół reprezentujący LO w Tyczynie, w składzie: **Anna Wilk, Karolina Kogut i Mateusz Szymła**, zajął **1. miejsce**.

Ten wspaniały sukces był wynikiem kilkumiesięcznej pracy polegającej m.in. na opracowaniu relacji świadka historii, przygotowaniu rekonstrukcji historycznej oraz zgromadzeniu źródeł związanych z tematem konkursu. Nasi uczniowie na bohaterkę swojej notacji wybrali **Irenę Górską** (córkę przedwojennego policjanta), która w 1940 r. wraz z matką i bratem została deportowana do Kazachstanu. Wielka historia, która wkroczyła w jej życie, stała się motywem przewodnim pracy konkursowej.

Gratuluje uczniom kreatywności, dzięki której powstał świetny film, oraz wytrwałości w doskonaleniu warsztatu pracy historyka.

Tekst: **Małgorzata Sochacka**
– opiekun zespołu konkursowego

Finał ogólnopolskiego konkursu historycznego odbył się w IPN w Warszawie

W poszukiwaniu słońca...

Deszczowy maj – to brzmi fatalnie. Co z tym zrobić? Szukać słońca gdzieś daleko od Podkarpacia, może nawet na drugim krańcu Polski. I tak właśnie zrobiliśmy. W pogoni za prawdziwą wiosenną pogodą dotarliśmy aż do... **Trójmiasta**.

Morze, plaża... To już prawie wakacje, więc program wycieczki łączył wypoczynek ze zwiedzaniem: Gdańsk, Gdyni, Sopotu. Gdzie byliśmy? W dwóch świetnych, nowoczesnych, multimedialnych muzeach: w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku i w Muzeum Emigracji w Gdyni.

Spacerowaliśmy po starym Gdańsku, chłonąc jego niepowtarzalną atmosferę i podziwiając wspaniałe zabytki. Trochę na piechotę, trochę SKM-ką, trochę statkiem przemierzaliśmy – chyba dosłownie – Gdynię: od Skweru Kościuszki z „Błyskawicą” i „Darem Pomorza” do portu morskiego. I sopockie molo, i sopocką plażę – dosyć szybko – uciekając przed łabędziami. Znaleźliśmy słońce i... parę wolnych od nauki dni, czyli cel wycieczki zrealizowany.

Tekst: **Małgorzata Sochacka**

Przy ORP „Błyskawica”

Wycieczka w Góry Świętokrzyskie

5 i 6.06 br. uczniowie z kl. 1A odwiedzali ciekawe miejsca w Górach Świętokrzyskich. Rozpoczęliśmy od zwiedzania ruin zamku w Chęcinach, z którego widzieliśmy piękną okolicę. Drugim przystankiem był Obłęgorek i Muzeum **Henryka Sienkiewicza**. W urokliwym pałacyku widzieliśmy liczne pamiątki po wielkim pisarzu. Następnie odwiedziliśmy Bartka (chodzi oczywiście o Dąb Bartek w Zagnańsku) i ruszyliśmy (z niespodziewanym krótkim postojem na kieleckim

torze wyścigowym) do Kielc, gdzie spacerowaliśmy w kamieniołomie Kadzielnia i w centrum miasta. Na chwilę przysiedliśmy obok... dzika.

W drodze na nocleg zaglądaliśmy jeszcze do Szklanego Domu i dworku Żeromskiego w Ciekotach. W Bodzentynie, gdzie nocowaliśmy, obejrzeliśmy za-bytkowy kościół i ruiny zamku. Drugiego dnia, po przy-witaniu się z Emerykiem (świętokrzyskim pielgrzymem w Nowej Słupi), „wspięliśmy się” w towarzystwie ko-marów Drogą Królewską na Święty Krzyż. Tam zwiedziliśmy Bazylikę Świętego Krzyża. Wpadliśmy też na chwilę do krypty odwiedzić het-mana Wiśniowieckiego. Kolejnym punktem wycieczki były gołoborza w Świętokrzyskim Parku Narodo-wym. Na koniec obejrzeliśmy ruiny zamku Krzyżtopór w Ujeździe. Pod-czas wycieczki towarzyszyła nam sympatyczna pani przewodnik, która przekazała wiele interesujących in-formacji.

Tekst: **Agnieszka Chmiel**

Panorama z punktu widokowego na Świętym Krzyżu

Informacje z MiGBP w Tyczynie

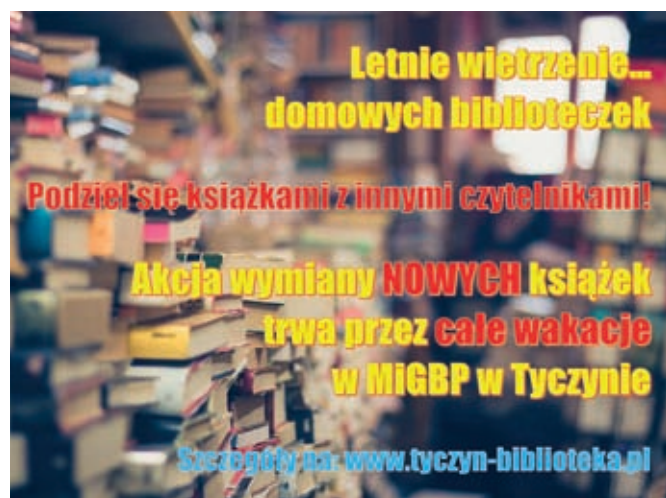
Podziel się książką! Letnie wietrzenie... domowych bibliotek

Coraz modniejsze staje się zjawisko wymiany ubrań. Co stoi na przeszkodzie, by wymieniać się... książkami? Zapraszamy do wzięcia udziału w naszej akcji „Podziel się książką”. Jeśli macie Państwo w domu nowe, niezniszczone książki (wydane maks. 10 lat wstecz), które nie są wam już potrzebne, zapraszamy do naszej biblioteki. Można u nas bezpłatnie zostawić książki z domowej biblioteczki i w zamian wybrać inne. W Wypożyczalni naszej biblioteki, przy regale z nowościami książkowymi, znajduje się stolik z książkami, które nie są wpisane do księgozbioru biblioteki. Wśród

tych wydawnictw jest m.in. klasyka, literatura obczo-jowa i książki popularnonaukowe, można spośród nich wybrać coś dla siebie i wziąć do domu, a w zamian zo-stawić na stoliku książkę z domowej biblioteczki.

Akcja cieszy się dużą popularnością. Na stoliku pojawiają się ciągle nowe książki, co świadczy o tym, że nasi czytelnicy chętnie wymieniają się tytułami. A w naszej akcji chodzi właśnie o to, by **dzielić się z innymi radością czytania**. Więcej szczegółów pod nr tel. (17) 22-19-410.

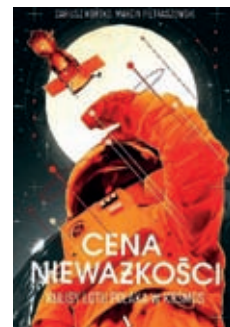
Tekst: **Agnieszka Janda**

Czy da się lubić morze i góry? Da. Jedną z takich osób jest **Monika Witkowska** – zapalona żeglarka, która ma także na swoim koncie ekstremalnych wypraw zdobycie Korony Ziemi (czyli najwyższych szczytów górskich wszystkich kontynentów). Pani Monika to nie tylko podróżniczka, która odwiedziła ponad 180 krajów świata. Na co dzień pracuje jako dziennikarka pisząca teksty o tematyce podróżniczej, żeglarskiej i górskiej, pilotuje także wycieczki i jest przewodnikiem wypraw trekkingowych. Jej najnowsza książka pt. **„Horn na trawersie”** ukazała się w ubiegłym roku i nie jest to typowy dziennik żeglarski, choć autorka odtwarza w niej rejs, podczas którego wraz z rumuńskim przyjacielem opłynęła na małym, drewnianym jachcie przylądek Horn. Z prezentowanej przeze mnie książki czytelnik dowie się m.in. jakie przywileje przysługują żeglarzom, którzy opłynęli uznawany za żeglarski Everest przylądek Horn, dlaczego marynarze tatuowali sobie kotwice i syreny, jak nazywała się kobieta, która jako pierwsza opłynęła świat, skąd wzięły się nazwy Ziemia Ognista i Patagonia, co się stało z Indianami, którzy niegdyś zamieszkiwali kraniec Ameryki Południowej? Wydawnictwo zawiera wiele kolorowych fotografii i ciekawostek dotyczących żeglowania i nie tylko.

Dariuszowi Kortko i Marcinowi Pietraszewskiemu – autorom bestsellerowej książki pt. „Kukuczka. O najśłynniejszym polskim himalaiście” – nie wystarczyło pisanie o najwyższych górach świata. Postanowili sięgnąć jeszcze wyżej – w kosmos, i to dosłownie. Ich najnowsza książka pt. **„Cena nieważkości. Kulisy lotu Polaka w kosmos”** w bardzo ciekawej formie reportażu przypomina wydarzenia sprzed ponad 40 lat, kiedy to grupa najlepszych polskich pilotów wojsk lotniczych przygotowuje się do tajnej misji. Jakiej – tego nikt do końca nie wie. Dopiero po wielu miesiącach intensywnych treningów i przeróżnych badań medycznych piloci dowiadują się, do czego są szkoleni – do lotu w kosmos. Z grupy kilku najlepszych kandydatów wybrany zostaje **mjr Mirosław Hermaszewski**.

Autorzy w książce starają się odtworzyć historię lotu Polaka w kosmos. Rozmawiają z pilotami, którzy wraz z Hermaszewskim brali udział w intensywnych szkoleniach i treningach, i ich bliskimi. Czytelnicy poznają także historię pierwszych stacji kosmicznych i nieoficjalną rywalizację Rosjan z Amerykanami o to, czyja noga po raz pierwszy dotknie Księżyca. Nie zabraknie też historii Gagarina i pierwszej kobiety w kosmosie oraz licznych fotografii z tamtych lat.

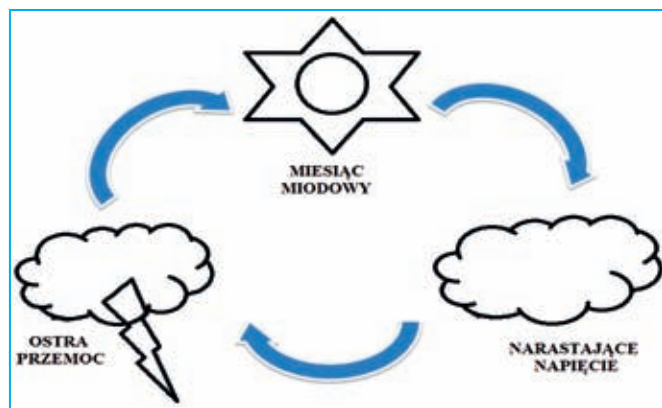
Poleca: **Agnieszka Janda**
– bibliotekarz MiGBP w Tyczynie

Przemoc w rodzinie

Przemoc jest wciąż aktualnym problemem we współczesnym świecie. Jest to celowe działanie z wykorzystaniem przewagi sił, powodujące cierpienie i szkody oraz naruszające prawa osoby. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zaznacza, że przemocą nie musi być powtarzające się zachowanie, wystarczy **pojedyncze zdarzenie**. Niestety, przemoc bardzo rzadko jest zjawiskiem jednorazowym. Zazwyczaj sytuacje przemocowe powtarzają się, tworząc cykl przemocy.

Cykl przemocy:

Początek cyklu przemocy to tzw. **faza narastającego napięcia**. W tej fazie sprawca przemocy jest ciągle zdenerwowany i poirytowany. Stopniowo wzrasta jego złość i agresywność oraz staje się on coraz bardziej niebezpieczny. Kłótnie i awantury w rodzinie

mogą wybuchać praktycznie bez powodu. Początkowo ofiara przemocy stara się za wszelką cenę załagodzić sytuację. Obarcza często siebie winą za zachowanie przemocnika, dlatego postępuje tak, by nie prowokować sprawcy, schodzi mu z drogi, spełnia wszystkie jego zachcianki, robi wszystko, by opanować sytuację. W tej fazie ofiara może uskarżać się na różne dolegliwości, np. ból brzucha, głowy, utracić apetyt, może pojawić się bezsenność, brak energii do działania czy silny niepokój. Są to reakcje organizmu na ciągle narastające napięcie, które trudno znieść. Czasami, gdy takie sytuacje stają się nie do zniesienia, ofiara może sama zacząć prowokować sprzeczkę lub być agresywną, by tylko zakończyć oczekiwanie i mieć już to za sobą.

Druga faza cyklu, czyli ostra przemoc, to czas gwałtownego, niekontrolowanego rozładowania złości. W tym czasie już nic nie dają starania ofiary, by załagodzić sytuację, uniknąć jej czy rozładować w inny sposób. Sprawca wybucha i dochodzi do fizycznego i psychicznego ataku. Skutki mogą być różne – siniaki, złamania, obrażenia wewnętrzne, a nawet śmierć. Ofiara zwykle jest oszołomiona, wstydzi się tego, co się stało, jest przerażona. Sam atak rozładowuje napięcie u sprawcy. Jest to faza najkrótsza, trwająca zazwyczaj do 24 godzin. Jest to też moment, w którym ofiary mogą szukać pomocy, mogą zadzwonić na policję lub powiedzieć komuś, co się dzieje. Z upływem czasu jednak zapał ten słabnie, gdyż poziom agresji sprawcy się zmniejsza i następuje faza tzw. miesiąca miodowego. W ostatniej fazie, która nosi nazwę **fazy miodowego miesiąca**, sprawca przemocy zmienia swoje zachowanie. Świadomy tego, co się stało, ma poczucie winy, okazuje skruchę i przeprosza. Często pojawiają

się kwiaty, prezenty i zapewnienia o zmianie. Ofiara czuje się kochana, ma poczucie bliskości i zrozumienia. Teraz to ona jest najważniejsza. Zaczyna wierzyć, że przemoc była tylko incydentem, wypadkiem, który już się na pewno nie powtórzy. Dlatego też zaczyna usprawiedliwiać sprawcę, ukrywać fakt przemoc, nie chce pomocy innych osób. Faza ta ma duże znaczenie dla sprawców, ponieważ w ten sposób mogą zatrzymać swoje ofiary przy sobie. Odejście powoduje utratę obiektu rozładownia swojej złości. Z czasem długość fazy miesiąca miodowego skraca się. Przemocnik za uważa bezradność swojej ofiary, poczucie winy sprawcy jest coraz mniejsze, zaczyna on czuć się bezkarny. Niestety, po każdej fazie miesiąca miodowego napięcie zaczyna wzrastać i cykl przemoc zaczyna się od nowa. Ofiara przemoc może tkwić w niej wiele lat. Trudno samemu przerwać ten ciąg. Często jest potrzebna pomoc z zewnątrz. **Osoby z terenu powiatu rzeszowskiego, które doświadczają jakiegokolwiek formy przemoc, mogą zgłosić się po specjalistyczną pomoc do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Górnem.** Jego celem jest udzielanie pomocy osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji kryzysowej w wyniku zdarzenia losowego, sytuacji rodzinnej lub trudnych przeżyć osobistych, w tym związanych z przemocą.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Górnem
Ul. Rzeszowska 5 (pawilon 7), 36-051 Górno
tel. 518-736-839, tel. interwencyjny: 885-696-640
e-mail: oik@powiat.rzeszow.pl, oik.gorno@poczta.fm

W Ośrodku wsparcia udziela wykwalifikowany personel, w którego skład wchodzi: pracownicy socjalni, specjaliści pracy z rodziną oraz psycholog. W sytuacjach uzasadnionych, zagrażających zdrowiu lub życiu osób/rodzin ofiar przemoc, w Ośrodku można uzyskać bezpieczne schronienie na okres do 3 miesięcy.

Poradnictwo specjalistyczne udzielane jest po uprzednim umówieniu się osobistym bądź telefonicznym. Dodatkowym wsparciem, z którego mogą skorzystać klienci, są spotkania grupy wsparcia „Orchidea” działającej przy Ośrodku. Spotkania skierowane są do osób, które doznały jakiegokolwiek formy przemoc ze strony najbliższych. Grupa wspiera także tych, którzy potrzebują pomocy w prawidłowym budowaniu swojego życia rodzinnego. Spotkania prowadzone są przez pracowników Ośrodka bądź przez zaproszonych specjalistów z różnych dziedzin (m.in. psychologa, prawnika, księdza, lekarza, mediatora) w zależności od potrzeb zgłaszanych przez uczestników.

tekst: Joanna Kiszka – psycholog OIK w Górnem

Bibliografia:

- S. Spurek, *Ustawa o przeciwdziałaniu przemoc w rodzinie. Praktyczny Komentarz*, Wydaw. LEX, Warszawa 2010,
- J. Helios, W. Jedlecka, *Współczesne oblicza przemoc. Zagadnienia wybrane*, Prace Naukowe Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2017,
- M. Ciesielska, *Rodzaje, formy i cykl przemoc w rodzinie*, Zeszyty Naukowe PWSZ w Legnicy, 2014.

Każdego dnia zjemy... plastik

Powszechnie używany plastik stał się... składnikiem naszej codziennej diety! Tak wynika z najnowszych badań, na które powołuje się „The Guardian”. Wyniki badań naukowców z różnych stron świata alarmują, że mikrocząsteczki plastiku znajdują się m.in. w soli morskiej, a także piwie i wodzie pitnej. Większość zanieczyszczeń mikrowłóknami (mikrodrobinami) plastiku to wina powszechnie stosowanych opakowań jednorazowych, jak np. butelki PET. Jak wylicza ONZ, rocznie do oceanów trafia ponad 12 milionów ton tworzyw sztucznych, co odpowiada opróżnieniu jednej śmieciarki na minutę wyładowanej plastikiem.

Badanie przeprowadzone przez Irlandzką Agencję Ochrony Środowiska ujawniło, że ponad **90% morskich zwierząt i ptaków zjada tworzywa sztuczne**. Duże kawałki plastiku, jak butelki, worki i opakowania, z czasem rozpadają się na mikrodrobiny mniejsze niż 5 milimetrów. To one często doprowadzają do śmierci ptaków i morskich zwierząt, zatykając ich wnętrza.

Plastik dostaje się do naszego organizmu na różne sposoby. Przechowywana w plastikowych pojemnikach żywność podlega przemianom, które wpływają na jej skład chemiczny i fizyczny. Jedną z toksyn uwalnianych do pożywienia z plastikowych opakowań jest BPA – **Bisfenol A**. Powoduje on szereg zaburzeń w naszym organizmie, w tym m.in. zaburzenia w układzie endokrynologicznym, które mogą prowadzić np. do otyłości. O plastiku wypowiedział się znamienicie **prof. Blumberg**: „To prawdziwa bomba zegarowa. Większość z nich nigdy nie została przebadana, nie wiemy, jaki mają dokładnie wpływ na ludzki organizm. Jest on

widoczny dopiero po kilku latach. Kumulują się, łączą ze sobą i szkodzą nie tylko jednej osobie, ale i następnym pokoleniom”.

Nie mamy możliwości wyeliminowania plastiku z naszego codziennego życia. Możemy jedynie starać się zminimalizować jego szkodliwy wpływ na nasze zdrowie. Informacja, z jakiego tworzywa wyprodukowano butelkę plastikową bądź opakowanie do przechowywania żywności, znajduje się na spodzie produktu w formie symbolu graficznego składającego się z trzech zwracających strzałek tworzących trójkąt. W środku tego trójkąta znajduje się cyfra od 1 do 7 informująca o rodzaju tworzywa, z którego wyprodukowano opakowanie.

Warto zapamiętać, choć w skrócie, co one oznaczają:

1- PET – znak ten można znaleźć na naczyniach jednorazowego użytku, butelkach wody mineralnej, taczkach na jedzenie, opakowaniach na detergenty. Ten rodzaj plastiku wykorzystywany jest również w tkaninach typu polar, dywanach, listwach podłogowych i sufitych. Według naukowców woda przechowywana w butelkach PET zawiera nieznaną jeszcze składnik o działaniu zbliżonym do estrogenów. Nie powinno używać się ponownie opakowań wykonanych z tego tworzywa. Naukowcy uspokajają, że tylko w wyniku działania wysokich temperatur i słońca szkodliwe związki używane

ciąg dalszy na str. 18

przy produkcji tych opakowań są w stanie przedostać się do wody mineralnej.

2 – HDPE to jeden z bezpieczniejszych plastików. Pudełka czy opakowania z tym oznaczeniem bez przeszkód możemy powtórnie używać. Plastik ten wykorzystywany jest w butelkach na detergenty i szampony, plastikowych torbach, kubeczkach do jogurtu.

3 – PVC - może wydzielać toksyny i jest szkodliwy dla zdrowia, mimo to jest używany do wyrobu folii do pakowania żywności. Stosowany jest także w butelkach na wodę i olej, butelkach na detergenty i opakowaniach do dań na wynos. **Należy go bezwzględnie unikać**, gdyż może zawierać i wydzielać wiele bardzo szkodliwych związków chemicznych, w tym Bisfenol A, ołów, ftalany, dioksyny, rtęć i kadm. Powiązany jest z czynnikami rakotwórczymi, zaburzającymi m.in. działanie hormonów.

4 – LDPE to stosunkowo bezpieczny polietylen o małej gęstości, używany do produkcji wielu rodzajów opakowań do żywności. Obecny jest w: torbach na zakupy, pokrywkach do pojemników, folii plastikowej, workach na śmieci, pojemnikach do przechowywania jedzenia, plastikowych kubkach na napoje, opakowaniach do mrożonek.

5 – PP - uznawany jest za jeden z najbezpieczniejszych plastików. Często jest spotykany w opakowaniach żywności, pojemnikach na margarynę, jogurty, syropy, sosy i inne produkty spożywcze, a także w pojemnikach na jedzenie na wynos, słomkach do napojów czy nakrętkach do butelek.

6 – PS - jest wykorzystywany do produkcji pojemników na żywność, szczoteczki do zębów, pudełek na płyty CD, elementów obudowy sprzętu elektronicznego, sztucznej biżuterii. Najbardziej znany jest jednak jako **styropian**, który wydziela toksyny i nie powinien być stosowany jako opakowanie do żywności. Należy go unikać, bo produkty z niego wyprodukowane mogą zawierać syren - toksynę atakującą mózg i układ ner-

wowy, która ma także szkodliwy wpływ na czerwone krwinki, nerki i wątrobę.

7 – inne plastiki to kategoria, w której znajdziemy wiele niebezpiecznych dla naszego zdrowia związków. Plastików oznaczonych tym numerem nigdy nie powinniśmy powtórnie używać (chyba, że zawierają dodatkową informację: **BPA FREE** lub **BPA 0%**). W żadnym wypadku nie można tego plastiku używać w kuchenkach mikrofalowych, które wielokrotnie zwiększają przenikanie BPA do żywności.

Zapamiętajmy:

- Do przechowywania żywności używajmy tylko plastików oznaczonych cyframi 2 lub 5. Plastików z pozostałych grup nie używajmy do przechowywania żywności, ale oddawajmy je do recyklingu.

- Nigdy nie podgrzewajmy w mikrofalówkach żywności w opakowaniach zawierających Bisfenol A, nie wlewajmy do nich gorących płynów i nie zmywajmy w zmywarkach.

- Nie ekspozujmy butelek plastikowych PET z napojami na działanie słońca, bo poddane promieniowaniu UV wydzielają szkodliwe toksyny do znajdującego się wewnątrz napoju.

- Nie używajmy ponownie butelek PET, ponieważ opakowanie takie, nawet po dokładnym umyciu, może wydzielać toksyny przy ponownym użyciu.

- Ograniczmy stosowanie rękawów do pieczenia w piekarniku oraz unikajmy gotowania ryżu i kasz w worczech.

- Idąc na zakupy, warto pamiętać rymowanek: **„4, 5, 1 i 2 cała reszta jest dla mnie zła”**.

Tekst źródłowy:

www.ekomama.pl, www.aktywniepozdrawie.pl, www.ukrytaprawda.com, R. Smith, B. Lourie, *Mordercza gumowa kaczka*, Katowice 2010.

Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów dla mieszkańców gminy Tyczyn

Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) to miejsce, w którym mieszkańcy gminy Tyczyn w ramach uiszczanej do Gminy opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogą zostawić wytwarzane przez siebie selektywnie zebrane odpady. PSZOK mieści się przy ul. Myśliwskiej 9 w Błazowej (przy placu sortowni) i obsługiwany jest przez Gospodarkę Komunalną w Błazowej Sp. z o.o., tel. (17) 230-14-44.

Punkt jest czynny w każdą środę w godzinach od 8.00-18.00 (w przypadku gdy w środę wypadnie dzień ustawowo wolny od pracy, to odbiór odpadów odbędzie się w następny dzień pracujący)

Przyjmując odpady od danej osoby, obsługa PSZOK spisuje dane przekazującego odpad, w szczególności imię i nazwisko oraz adres nieruchomości, z której odpady pochodzą.

W PSZOK mieszkańcy gminy Tyczyn mogą bezpłatnie zostawić selektywnie zebrane odpady komunalne, tj.:

- 1) opakowania z papieru i tektury, tworzyw sztucznych, szkła, drewna, metalu oraz opakowania wielomateriałowe,
- 2) tworzywa sztuczne, szkło, papier i metale,
- 3) odpady ulegające biodegradacji,
- 4) odpady zielone (gałęzie, liście, trawa),

5) odpady wielkogabarytowe,

6) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,

7) zużyte opony,

8) gruz, odpady budowlane i rozbiórkowe, odpady remontowo-budowlane pochodzące z remontów i innych robót budowlanych, na wykonanie których nie jest wymagane uzyskanie pozwolenia na budowę lub zgłoszenie do administracji architektoniczno-budowlanej,

9) odpady niebezpieczne: zużyte baterie i akumulatory, odpady zawierające rtęć (termometry, lampy rtęciowe, świetlówki, przełączniki), rozpuszczalniki organiczne, środki czyszczące itp. i opakowania po nich, środki ochrony roślin (owadobójcze, chwastobójcze) i opakowania po nich, resztki farb, lakierów, klejów, środków do konserwacji i ochrony drewna itp., opakowania po aerozolach, pozostałości po domowych środkach do dezynfekcji, zużyte oleje smarowe, środki do konserwacji metali itp., różne odczynniki chemiczne (np. fotograficzne) wraz z opakowaniami.

Transport odpadów do PSZOK mieszkańcy zapewniają we własnym zakresie.

UWAGA!

PSZOK nie przyjmuje odpadów komunalnych zmieszanych.

Praca w niedziele i święta

Praca w niedziele i święta jest dopuszczalna, jednak uregulowana szczegółowo przepisami prawnymi. Za pracę w niedzielę i święta uważa się pracę wykonywaną między godziną 6.00 w tym dniu a godziną 6.00 w następnym dniu, chyba że u danego pracodawcy została ustalona inna godzina. Są sytuacje, kiedy praca jest wręcz niezbędna i również takie przypadki zostały uwzględnione przez ustawodawcę. Generalnie jednak - z podkreśleniem możliwości wystąpienia szczególnych okoliczności - za pracę w niedzielę i święta pracownikowi należy się odpowiednia rekompensata. W pierwszej kolejności może on odebrać dzień wolny, a jeżeli nie ma takiej możliwości, należy mu się dodatkowe wynagrodzenie w postaci dodatku w wysokości 100% stawki godzinowej.

Ustawodawca wymienił jako święta następujące dni: **1.01** – Nowy Rok, **6.01** – Święto Trzech Króli, **I dzień Wielkanocy, II dzień Wielkanocy, 1.05** – Święto Pracy, **3.05** – Święto Konstytucji 3 Maja, **I dzień Zielonych Świątek, Boże Ciało, 15.08** – Wniebowzięcie NMP, Święto Wojska Polskiego, **1.11** – Wszystkich Świętych, **11.11** – Święto Niepodległości,

25.12 – I dzień Bożego Narodzenia, **26.12** – II dzień Bożego Narodzenia. Praca w niedziele i święta jest dozwolona m.in.: w razie konieczności prowadzenia akcji ratowniczej w celu ochrony życia lub zdrowia ludzkiego, ochrony mienia lub środowiska albo usunięcia awarii, w ruchu ciągłym, przy pracy zmianowej, przy niezbędnych remontach, w transporcie i w komunikacji, w zakładowych strażach pożarnych i w zakładowych służbach ratowniczych, przy pilnowaniu mienia lub ochronie osób, w rolnictwie i hodowli, przy wykonywaniu prac koniecznych ze względu na ich użyteczność społeczną i codzienne potrzeby ludności, w stosunku do pracowników zatrudnionych w systemie czasu pracy, w którym praca jest świadczona wyłącznie w piątki, soboty, niedziele i święta.

Warto również dodać, iż nie pozostaje obojętny wprowadzony w 2018 r. zakaz handlu w niedziele i święta, który wskazuje dokładne daty zakazu prowadzenia działalności handlowej i działalności, których dotyczy zakaz.

Materiał źródłowy: ustawa z dnia 26.06.1974 r., Kodeks Pracy (Dz.U. z 2019 r. poz. 1040, 1043 z późn.zm.).

Rubrykę redaguje:
Artur Maziarz - radca prawny

Puchar Podkarpacia w Ju-jitsu i Karate w Strzyżowie

W sobotę 15.06 br. w Strzyżowie odbył się kolejny Puchar Podkarpacia w Ju-jitsu i Karate. W turnieju wzięły udział cztery najmocniejsze kluby z Podkarpacia: Armagedon Strzyżów (gospodarz), Kaito Stalowa Wola, Iron Dragon MMA Mielec i KSJJK Rzeszów.

W turnieju wystąpiło ponad 40 zawodników z naszego klubu, którzy uplasowali się na 2. miejscu w ogólnej klasyfikacji medalowej, zdobywając 27 złotych krążków w walkach: ne-waza, fighting i semi kontakt w siedmiu kategoriach wiekowych.

U góry – zawodniczka KSJJK Rzeszów

Najlepsi zawodnicy oprócz złotych medali otrzymali pamiątkowe puchary, a byli to: **Patryk Ziaja** i **Milena Sitek** z Tyczyna oraz: **Karol Rysz**, **Michał Kmiotek**, **Gabriela Kubicz** i **Agata Dral** z Rzeszowa. Drużynowo 1. miejsce w turnieju zajął Armagedon Strzyżów (54 złote krążki), 3. miejsce - Kaito Stalowa Wola (9 medali) i 4. miejsce - Iron Dragon Mielec (4).

Tekst: **Wiesław Kisiel**

W turnieju wystąpiło ponad 40 zawodników z naszego klubu

OGŁOSZENIA/REKLAMY

Osoby zainteresowane zamieszczeniem ogłoszenia lub reklamy w „**Głosie Tyczyna**” mogą to zrobić w **Urzędzie Miejskim w Tyczynie, pok. 24, tel. (17) 22-19-318, wew. 24** oraz w siedzibie redakcji.

CENNIK OGŁOSZEŃ:

- Za ogłoszenia drobne – **1 zł od słowa**,
- Za ogłoszenia ramkowe o pow. 6,5 x 9 cm – **25 zł**,
- Za ogłoszenia ramkowe o pow. 13 x 9 cm – **50 zł**.
- W treści ogłoszenia adres oraz nr telefonu traktowane są jako jedno słowo.
- Ogłoszenia dotyczące nieruchomości położonych na terenie Gminy Tyczyn typu: „sprzedam/kupię działkę, wynajmę dom”, „zamienię mieszkanie” oraz „życzenia” od osób prywatnych są **płatne**.
- Ogłoszenia dotyczące w treści: „szukam/dam pracę”, „nekrologi” są **bezpłatne**.

Sportowy Dzień z Hermanem

W sobotę 15.06 br. na stadionie **Ludowego Klubu Sportowego „Herman”** odbyła się już 3. edycja sportowej imprezy, która na dobre zaistniała w kalendarium klubu z Hermanowej. Pierwszym punktem wydarzenia była prezentacja naszej najmłodszej drużyny młodzików, czyli piłkarzy rocznika 2008 i młodszych. Młodzi piłkarze (w nowych strojach) rozegrali mecze z zaproszonym zespołem **Ziomków Rzeszów**.

Po emocjach związanych z wydarzeniami piłkarskimi każdy uczestnik tej sportowej imprezy został poczęstowany lodami, a że pogoda była upalna, to nikt nie odmawiał. Dużym zainteresowaniem cieszyła się również dmuchana zjeżdżalnia, z której każde dziecko bezpłatnie mogło skorzystać, oraz darmowe dania przygotowane na grillu i zimne napoje.

Kolejną atrakcją dnia było przybycie jednostki **Ochotniczej Straży Pożarnej z Tyczyna**, która gościnie odwiedziła nas na pikniku, prezentując pełnię możliwości swojego nowego samochodu oraz schładzając uczestników imprezy wodą, za co bardzo dziękujemy.

Drużyna młodzików Herman Hermanowa

Nasza drużyna zajęła drugie miejsce. Spośród zawodników wyłoniono najlepszego bramkarza oraz strzelca. Najlepszym bramkarzem okazał się zawodnik Ziomków Rzeszów, natomiast najlepszym strzelcem został młody zawodnik Hermana **Dawid Chrzanowski**. Wszyscy piłkarze otrzymali okolicznościowe medale. W kolejnym meczu nasz zespół trampkarzy zmierzył się z drużyną **Ziomków Rzeszów**. Gospodarze okazali się bezsprzecznie lepsi i wygrali to spotkanie 7:1. Bramki dla Hermana strzelili: **Hubert Kluz, Filip Jaworski, Karol Wiśniowski, Patryk Wójcik i Piotr Kocór**.

Nagrodę odbiera najlepszy strzelec Dawid Chrzanowski

Pokaz nowego wozu strażackiego OSP Tyczyn

Zawody przeciągania węża strażackiego

Najmłodszy mogli także uczestniczyć w konkursach przygotowanych przez **Ochotniczą Straż Pożarną w Hermanowej** (największym powodzeniem cieszyło się przeciąganie węża strażackiego przy kurtynie wodnej). Ostatnim piłkarskim akcentem tego udanego dnia był mecz integracyjny rodziców z przybyłymi gośćmi.

Serdecznie dziękujemy wszystkim osobom, które wspomogły nasze wydarzenie organizacyjnie lub finansowo. Szczególnie podziękowania kierujemy do **Burmistrza Tyczyna Pana Janusza Skotnickiego** za dofinansowanie tej imprezy.

Tekst: **Marcin Czekaj**

Zdjęcia: **Marcin Czekaj, Klaudia Skoczylas**

Przedwakacyjny turniej tenisa stołowego

17.06 br. w sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej w Tyczynie odbyły się wewnętrzne zawody w tenisa stołowego dziewcząt i chłopców. Organizatorami sportowych zmagania byli: Gmina Tyczyn, Akademia Tenisa Stołowego Tyczyn oraz Szkoła Podstawowa w Tyczynie.

Rywalizacja odbywała się w dwóch kategoriach: klasy 1-3 oraz klasy 4-5, a celem turnieju była popularyzacja tenisa stołowego, integracja dzieci oraz aktywne spędzanie czasu wolnego.

Oto wyniki turniejowych zmagania.

W kat. kl. 1-3:

1. miejsce - **Izabela Opiola,**
2. **Szymon Piekarz,**
3. **Tymon Pietryka.**

W kat. kl. 4-5:

1. miejsce - **Kamil Prędkie,**
2. **Przemysław Gajdek,**
3. **Karol Piekarz.**

Serdecznie gratulujemy zwycięzcom.

Po zakończeniu zawodów nagrody i puchary, ufundowane przez Gminę Tyczyn, wręczali burmistrz Tyczyna **Janusz Skotnicki** oraz dyrektor szkoły **Zofia Międlar-Mruk**. Zawody sędziowali trenerzy UKS Akademia Tenisa Stołowego Tyczyn **Tadeusz Gryś** oraz **Sebastian Lubaś**.

Tekst: **Sebastian Lubaś**

Mecze rozegrane zostały systemem „każdy z każdym” w kategorii kl. 1-3 oraz systemem pucharowym w kat. klas 4-5

Biała Sala

NOWE MIEJSCE STWORZONE BY SPEŁNIAĆ WASZE MARZENIA

Bankiety

Wesela

Komunie

- WSPANIAŁA KUCHNIA
- POMOC SPECJALISTÓW DS. ORGANIZACJI PRZYJĘĆ
- KLIMATYZOWANE WNĘTRZE
- DEKORACJA STOŁÓW
- PLAC ZABAW DLA DZIECI Z ANIMATORAMI WG. ŻYCZENIA
- MENU DLA DZIECI DO LAT 3 GRATIS OD 3-10 LAT - 50 % ZNIŻKI

CENTRUM TURYSTYKI I REKREACJI

KIELNAROWA 386 E
TEL. 691 992 161 / 691 992 158

Chcesz mieć sprawny mózg? Czytaj!

Mózg - „centrum dowodzenia” naszego ciała - jest organem bardzo dynamicznym, w którym przez całe nasze życie zachodzą zmiany. Naukowcy dowiedli, że nawet w mózgu dorosłego człowieka codziennie powstają nowe komórki nerwowe. Pracę mózgu można porównać do pracy naszych mięśni. Podczas aktywności fizycznej ciało staje się coraz bardziej sprawne. Podobnie funkcjonuje mózg, który dzięki poznawaniu przez nas nowych rzeczy i uczeniu się, ulega ciągłym przemianom i nieustannie się rozwija. Co ciekawe, w częściach mózgu, które są częściej używane przez człowieka, tworzy się więcej połączeń między komórkami nerwowymi, natomiast połączenia, których przestajemy używać, zanikają. Dlatego jeśli chcemy, by nasz mózg był w dobrej kondycji, powinniśmy go systematycznie ćwiczyć. Badania naukowców potwierdzają, że **wydolność naszego mózgu zwiększa... czytanie.**

O zaletach czytania nie trzeba przekonywać tych, którzy wiedzą, ile im daje obcowanie z książką. Jeśli jednak wśród czytelników GT są osoby, którym do tej pory nie po drodze było z książką, warto poznać zalety czytania dla naszego mózgu, które podkreślają sami naukowcy.

- Podczas czytania nasz mózg intensywnie pracuje. Jego wzmożona aktywność sprawia, że w mózgu tworzą się **nowe połączenia nerwowe**. Można więc powiedzieć, że czytanie wpływa na „rozrastanie się” się naszego mózgu. Oczywiście jego fizyczny ciężar się nie zwiększa, ale powiększająca się liczba połączeń między komórkami nerwowymi sprawia, że mózg staje się sprawniejszy i bardziej wydajny.
- Czytanie wymaga od mózgu skoordynowania wielu procesów. Już samo ich uruchomienie jest dla mózgu ćwiczeniem. Do zrozumienia, tego co czytamy, nie wystarczy tylko wodzenie oczami po kartce papieru, trzeba **„włączyć” myślenie**. Dzięki temu możemy poznawać nowe miejsca, inne kultury, tradycje i historie, pogłębiać swoją wiedzę z rozmaitych dziedzin życia. Efektywne czytanie wymaga też od nas **skupienia się**, a to z kolei poprawia naszą **koncentrację**, którą wykorzystujemy przecież w codziennym życiu, wykonując rozmaite czynności i zadania.
- Żeby zrozumieć, co czytamy, konieczne jest **zapamiętywanie**. Im więcej czytamy, tym więcej zapamiętujemy - tym bardziej poprawiamy naszą pamięć. Naukowcy przekonują, że codzienne, przynajmniej godzinne czytanie zmniejsza ryzyko zachorowania na chorobę Alzheimera aż 2,5 razy.
- Czytanie pobudza **rozwój tzw. neuronów lustrzanych**, które umożliwiają nam wczuwanie się w stany, jakich doświadcza drugi człowiek. Jeśli chcemy więc popracować nad naszą empatią, czytamy. Siedem lat temu naukowcy odkryli, że czytanie (szczególnie powieści) aktywizuje te same rejony w mózgu, które byłyby aktywne, gdybyśmy sami byli w takiej sytuacji, jak nasz książkowy bohater.

„Umysł (...) potrzebuje książek, podobnie jak miecz potrzebuje kamienia do ostrzenia, jeśli ma oczywiście zachować ostrość” - G.R.R. Martin - „Gra o tron”

Mózg a e-booki

Coraz modniejsze stają się teraz e-booki, czyli książki elektroniczne. Można je czytać w komputerze, na laptopie, smartfonie czy specjalnym czytniku e-booków (podobnym zresztą do smartfona). Wydawać by się mogło, że między książką papierową i elektroniczną nie ma różnicy jeśli chodzi o czytanie, choć wśród czytelników znajdziemy takich, którzy czytają wyłącznie papierowe książki, i takich, którzy sięgają tylko po e-booki. Okazuje się jednak (potwierdzają to badania norweskich neurologów), że podczas czytania tekstów elektronicznych mózg pracuje inaczej niż w czasie lektury papierowej książki. Najkrócej można powiedzieć, że **e-booki mózg traktuje jak przeglądane strony internetowe**, dlatego e-czytanie jest „płytkie”, a treści pochodzące z takiego czytania są przetwarzane bardziej powierzchownie. Jeśli więc ktoś lubi czytać e-booki, to lepiej wybierać lektury tylko dla rozrywki i od czasu do czasu przeczytać papierową książkę. Jeśli natomiast naszym celem jest zdobywanie wiedzy, powinniśmy ją czerpać wyłącznie z „papierowych” źródeł.

Kiedy sięgamy po książkę, robimy to zazwyczaj z jakiegoś powodu: chcemy pogłębić naszą wiedzę lub przyjemnie spędzić czas z bohaterami powieści obyczajowej czy kryminału. Nikt nie uświadamia sobie tych wszystkich procesów, jakie muszą zajść w mózgu, by zrozumieć to, co się czyta. Można więc powiedzieć, że **czytanie jest jednym z ćwiczeń usprawniającym**

pracę mózgu, które wykonuje się mimowolnie. Wystarczy tylko sięgnąć po lekturę, która nas zacieka. W tym celu można przyjść do **MiGBP w Tyczynie**. Czytelnicy, którzy odwiedzają bibliotekę systematycznie, wiedzą, że każdy może znaleźć coś dla siebie w naszym bogatym księgozbiore.

Materiały źródłowe:

- J. Steinke-Kalembka, *Dodaj mi skrzydeł! Jak rozwijać u dzieci motywację wewnętrzną?*, Warszawa 2017,
- www.empik.com,
- <http://niestatystyczny.pl/2017/02/02/umysl-na-silowni-co-nam-daje-czytanie-ksiazek/>,

- www.psychoskok.pl/aktualnosci/dlaczego-warto-czytac,
- www.psychoskok.pl/aktualnosci/czytanie-ksiazek-przyczyna-dlugotrwalych-zmian-mozgu/,
- https://www.geekweek.pl/news/2014-09-21/nasz-mozg-inaczej-przetwarza-e-ksiazki_1652860/,
- http://wyborcza.pl/1,75400,11333409,Czy_e_booki_zmienia_nam_mozgi_.html?disableRedirects=true,
- http://wyborcza.pl/1,75400,15210453,Uwaga_Ksiazki_zmieniaja_mozg.html (dostęp do stron: 19.07.2019).

Tekst: **Agnieszka Janda** – bibliotekarz w MiGBP w Tyczynie

Opieka nad chorym rodzicem

Zasiłek opiekuńczy przysługuje nie tylko na chore dziecko, ale można z niego skorzystać także w sytuacji, gdy naszego wsparcia i pomocy w chorobie potrzebuje rodzic. W ciągu roku kalendarzowego przysługuje 14 dni zasiłku z tytułu sprawowania opieki nad chorym rodzicem.

Z zasiłku opiekuńskiego mogą korzystać osoby opłacające obowiązkowe bądź dobrowolne składki na ubezpieczenie chorobowe. Zasiłek opiekuńczy na chorego rodzica przysługuje nawet wtedy, gdy z nim nie mieszkamy, ale przez ten czas faktycznie będziemy sprawować nad nim opiekę. Co więcej, możemy skorzystać z zasiłku opiekuńskiego także wówczas, gdy rodzic mieszka z kimś innym, ale domownicy chorego rodzica są również osobami chorymi, niezdolnymi fizycznie lub psychicznie do zapewnienia opieki na czas choroby rodzica.

Aby móc zająć się chorym rodzicem, lekarz musi wystawić **zaświadczenie lekarskie**, zawierające dane osoby chorej, osoby opiekującej się oraz okres, w którym będziemy sprawować opiekę. Zaświadczenie lekarskie razem z **drukiem Z-15B** należy dostarczyć do pracodawcy. Warunkiem do uzyskania wypłaty zasiłku opiekuńskiego jest wspólne prowadzenie gospodarstwa domowego razem z chorą osobą w okresie, na jaki zostało wystawione zwolnienie lekarskie. Miejsce sprawowania opieki może być w miejscu zamieszkania osoby chorej lub w miejscu zamieszkania pracownika – adres, pod którym będziemy przebywać w trakcie sprawowania opieki, wpisuje lekarz na zwolnieniu lekarskim. Jeśli w trakcie sprawowania opieki razem z chorym zmieniamy adres, musimy o tym fakcie w ciągu trzech dni powiadomić ZUS i pracodawcę. Świadczenie zostanie wypłacone, gdy poza pracownikiem w gospodarstwie domowym nie ma innych członków rodziny, którzy mogą zapewnić opiekę choremu. Jeśli rodzice osoby ubezpieczonej mieszkają razem, ale jeden z nich jest schorowany lub wiek nie pozwala mu na opiekę nad potrzebującym współmałżonkiem, pracownik może otrzymać zasiłek opiekuńczy.

Okres, na jaki przysługuje zasiłek opiekuńczy, to 14 dni w ciągu roku kalendarzowego, niezależnie od liczby osób uprawnionych do tego zasiłku i członków rodziny wymagających opieki. Ten okres jest wliczany do 60-dniowego limitu zasiłku opiekuńskiego przysługującego na dziecko do ukończenia 14 lat. Zasiłek wypłacany jest w wysokości 80% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wypłaconego pracownikowi za okres 12 miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym powstała konieczność sprawowania opieki. Zasiłek opiekuńczy przysługuje za każdy dzień, na jaki wystawione jest zwolnienie lekarskie, nawet jeśli są to dni ustawowo wolne od pracy.

Warto wiedzieć, że zasiłek opiekuńczy przysługuje nie tylko na chore dziecko do 14. roku życia czy chorych rodziców, ale też na innych członków rodziny. Według przepisów o ubezpieczeniu chorobowym za członków rodziny uważa się: małżonka, rodziców, teściów, dziadków, wnuki, rodzeństwo oraz dzieci w wieku ponad 14 lat, jeżeli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z ubezpieczonym w okresie sprawowania opieki.

Zasiłek opiekuńczy nie przysługuje:

- za okresy, w których ubezpieczony zachowuje prawo do wynagrodzenia na podstawie przepisów szczególnych,
- w okresie przebywania na urlopie bezpłatnym lub wychowawczym,
- w okresie tymczasowego aresztowania lub odbywania kary pozbawienia wolności, z wyjątkiem przypadków, w których prawo do zasiłku wynika z ubezpieczenia chorobowego osób wykonujących odpłatnie pracę na podstawie skierowania do pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania,
- za okres objęty zaświadczeniem lekarskim, w przypadku wykonywania w czasie zwolnienia lekarskiego pracy zarobkowej albo wykorzystywania zwolnienia lekarskiego od pracy niezgodnie z celem tego zwolnienia, co zostało stwierdzone w trakcie kontroli prawidłowości wykorzystywania zwolnień lekarskich od pracy, przeprowadzanej przez płatnika zasiłku.

Rubrykę redaguje:

Wojciech Dyląg

- regionalny rzecznik ZUS w województwie podkarpackim

Bank Spółdzielczy w Tyczynie

KREDYT BEZPIECZNY PARASOL

4%

- ✓ Oprocentowanie stałe!
 - ✓ Bez poręczycieli!
 - ✓ Posiadasz rachunek – obniżasz prowizję!
- Bank bliski Tobie!*

*Warunki dotyczą kredytu Bezpieczny Parasol dla kwoty 5.000,00 zł. RRSO na dzień 08.07.2019 r. dla reprezentatywnego przykładu wynosi 14,13% dla całkowitej kwoty kredytu 5.000,00 zł, spłacanej w 12 ratach miesięcznych równych – 426,00 zł. Stopa oprocentowania kredytu 4% w stosunku rocznym. Całkowita kwota do zapłaty wynosi 5350,81 zł w tym odsetki – 109,83 zł, prowizja przygotowawcza – 2%, prowizja za udzielenie kredytu 2% oraz ubezpieczenie Kredytobiorcy – 40,98 zł. Stopa oprocentowania oraz prowizja za udzielenie kredytu obowiązują dla Klientów indywidualnych, którzy posiadają lub założą rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy (przez który przeprowadzane są, lub będą stałe miesięczne wpływy z tytułu wynagrodzenia za pracę lub rentę czy emeryturę). Rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy musi być czynny przez co najmniej cały okres kredytowania. Przedstawione informacje mają jedynie charakter orientacyjny. Ostateczna wysokość wszystkich kosztów związanych umową jest uzależniona od warunków umowy oraz rodzaju i zakresu usług dodatkowych.

Zapraszamy do naszych placówek:

BS Tyczyn, ul. Mickiewicza 6 w Tyczynie
tel. (17) 221 92 10

Oddział w Chmielniku, Chmielnik 50
tel. (17) 229 66 34

I Oddział w Rzeszowie, ul. Pelczara 6
tel. (17) 852 15 39, (17) 853 43 53

II Oddział w Rzeszowie, ul. Okulickiego 13a
tel. (17) 852 28 07

III Oddział w Rzeszowie, ul. Mickiewicza 12
tel. (17) 853 48 33

www.bstyczyn.pl

OGŁOSZENIA

Kupię działkę w Tyczynie (preferowane ulice: Asnyka, Łany). Tel. **739-205-222**

Sprzedam akordeon włoski Stradavox (120 basów)
Tel. **(17) 22-91-089**

KOSIARKI • PILARKI • GLEBOGRYZARKI
SKUTERY • QUADY • ROWERY

Sklep „Mewa” Tyczyn, ul. Grunwaldzka 39A.
Tel. **(17) 22-91-444**, kom. **881-540-700**

Sprzedam działki: 10 ar lub 15 ar w Hermanowej
(Pańskie Pola). Tel. **(17) 22-91-089**

Sprzedam dom murowany (200 m²)
na działce 38 arów w Hermanowej (Pańskie Pola).
Tel. **(17) 22-91-089**

OGŁOSZENIA

Sklep zoologiczny „SUZI”

Tyczyn, ul. Mickiewicza 6
(w podwórzu Banku Spółdzielczego)

Polecamy:

- zwierzątka domowe
- pokarmy i akcesoria zoologiczne
- premiksiy dla zwierząt gospodarskich
- i inne

Zapraszamy
Poniedziałek – Piątek 9.00 – 16.00
Sobota 9.00 – 13.00

GŁOS TYCZYNA

- miesięcznik redaguje Kolegium w składzie: **Alicja Kustra** - redaktor naczelna, **Zofia Matys**, **Ewa Kocur**, **Elżbieta Domino**, **Agnieszka Rożek-Janda**. Stali współpracownicy: **Dorota Michalak**, **Monika Dziadura**, **Anna Pondo**, **Anita Drazek**, **Beata Byczyńska-Gruca**.

Wydawca: Urząd Miejski w Tyczynie przy współudziale Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej.
Adres Wydawcy: Urząd Miejski, 36-020 Tyczyn, ul. Rynek 18, tel. (17) 22-19-310, e-mail: glostyczyna@tyczyn.pl; www.tyczyn.pl;
Adres redakcji, korekta tekstów: MiGBP w Tyczynie, ul. Mickiewicza 1, 36-20 Tyczyn, tel. (17) 22-19-410. **Skład i łamanie, druk:** Kan Media Agencja Reklamy Kucharski Adriano, ul. Jaśminowa 1/4, 35-604 Rzeszów, tel. 506-744-345. **Redakcja** zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji publikowanych tekstów oraz korespondencji, a także opatrywania ich własnymi tytułami. Wydawca nie zwraca niezamówionych materiałów i nie odpowiada za treść ogłoszeń. Poglądy wyrażane w artykułach są poglądami ich Autorów, a nie Wydawcy.

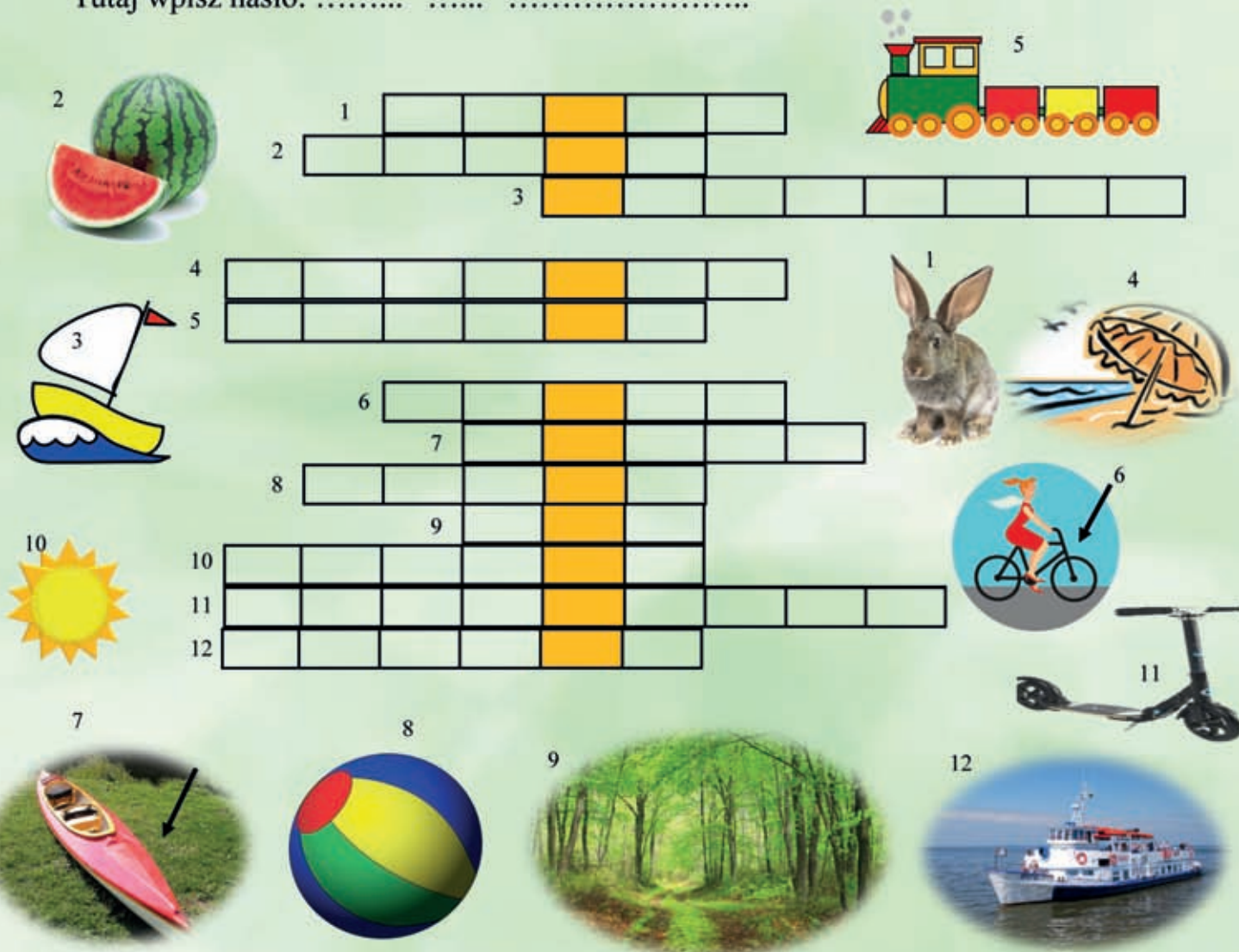
ISSN 1231-4609

GŁOS DLA DZIECI

Oprac. **MiGBP w Tyczynie** (www.tyczyn-biblioteka.pl), Dodatek do 7. numeru „Głosu Tyczyna” (6/2019)

Rozwiąż krzyżówkę obrazkową. Hasło utworzą litery z kolorowych pól.

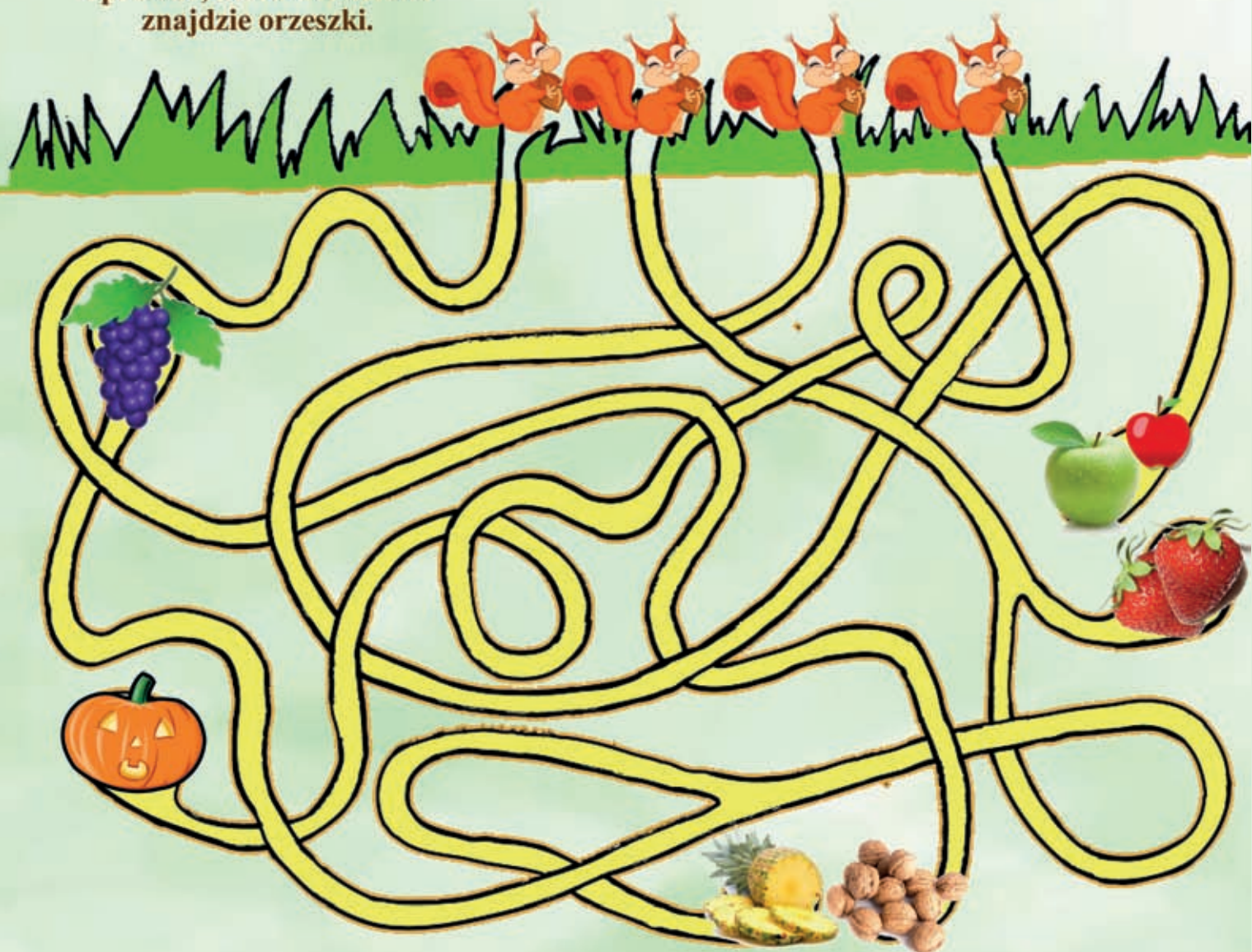
Tutaj wpisz hasło:

Kącik Czytelnika

Sprawdź, która wiewiórka
znajdzie orzeszki.

Znajdź 5 różnic na obrazkach i rozwiąż rebus.

+

+

+

toperz

ko

d = n, 0r

mrów = aj

Warsztaty pszczelarskie

Pokaz baniek mydlanych

Zajęcia we Fly Parku

Zajęcia wakacyjne w Kielnarowej i w Borku Starym

Zajęcia przyrodnicze w bibliotece

Warsztaty kulinarne

Ognisko z pieczeniem kielbasek

Warsztaty garncarskie

BURMISTRZ TYCZYNA,
MIEJSKO-GMINNY OŚRODEK KULTURY
IM. KATARZyny SOBCZYK W TYCZYNI
serdecznie zapraszają na

Dożynki Gminy Tyczyn

PROGRAM

- 15.00 | Uroczysta Msza Św. w Kościele
Parafialnym w Tyczynie
- 16.00 | Przemarsz korowodu dożynkowego
z rynku do parku
- 16.30 | Koncert melodii ludowych w wykonaniu
ORKIESTRY DĘTEJ WSK PZL-RZESZÓW,
prezentacje wieńców dożynkowych,
ogłoszenie wyników konkursu
"Tyczyn gminą pełną kwiatów i zieleni"
- 17.00 | Występy Wokalne Zespołów Śpiewaczych:
BORKOWIANIE, HERMANOWIANKI,
KIELNAROWIANIE, TYCZYNIACY
i KAPELA WÓJTA TYCZNERA, pokaz
taneczny zespołu MŁODZI TYCZYNIACY

PARK
W TYCZYNI **18 sierpnia**

- 18.00 | Występy Zespołów ze Słowacji:
FOLKMARČANKA z Veľkého Folkmára,
KALINA z Kolinoviec
- 18.30 | Pokazy artystyczne,
Animacje dla dzieci i dorosłych
- 20.00 | Koncert
Zespołu TerazMy
- 21.30 | Zabawa taneczna z Zespołem Lola Band

Organizatorzy:

Burmistrz
Tyczyna

MGOK

Sponsorzy:

Rady Sołeckie,
Zarząd Mieszkańców Miasta Tyczyna

Dodatkowe atrakcje:
zjeżdżalnia, trampolina,
stoiska kulinarne
i rękodzielnicze